

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :
กรณีศึกษากองทุน หมู่บ้านแสนเมือง หมู่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

นางอภิญญา สุนันท์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ผู้ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน ที่เปิดโอกาส มีส่วนร่วม และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลา 9 เดือน (ธันวาคม 2544 จนถึง 31 สิงหาคม 2545) หากไม่มีผู้สนับสนุน ก็คงไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา อาจารย์สุรียา สมุทรคุปต์ และอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์คารณิ ขำแจ้ง จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำทางวิชาการ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณกลุ่มบุคคล และหน่วยงานที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านบ้านแสนเมือง ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกท่าน และชาวบ้านแสนเมืองขอขอบคุณ โรงเรียนหนองบัว สถานีอนามัยมะค่า สถานีอนามัยหนองกระทุ่ม ขอขอบคุณนายเพชร วิริยะจารุ พัฒนาการประจำตำบลบ้านโพธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนให้ข่าวสารต่างๆ และขอขอบคุณเป็นพิเศษ บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านโพธิ์ทุกคน ที่ได้ร่วมทำงานกันมา ตลอดระยะเวลา 9 เดือน ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ขอขอบคุณกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ให้ทุนการศึกษาตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ ของผู้อ่านทุกท่านที่ จะมีส่วนช่วยในการพัฒนางานวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา

สิงหาคม 2545

อภิญญา สุนันจันทร์

บทคัดย่อ

อภิธานศัพท์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านบ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านแสนเมือง ซึ่งเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ถึง 31 สิงหาคม 2545 รวมระยะเวลา 9 เดือน ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยโดยยึดรูปแบบเชิงระบบซัพพไมเคิล ครอบคลุมแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้วิจัยในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซัพพไมเคิล” การวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูลมาใช้ในการทำสารนิพนธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง มีศักยภาพ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวบ้าน มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการสร้างรายได้ในหมู่บ้าน ก่อเกิดความสามัคคีในชุมชนหมู่บ้านและเป็นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างถาวร ในอนาคตผู้วิจัยเสนอแนะว่า กองทุนหมู่บ้านแสนเมืองควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีและการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตติอาษา)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์สุรียา สมทกุลปดี)

.....

(อาจารย์เทพทวี โชควสิน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ

.....

(รศ. ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

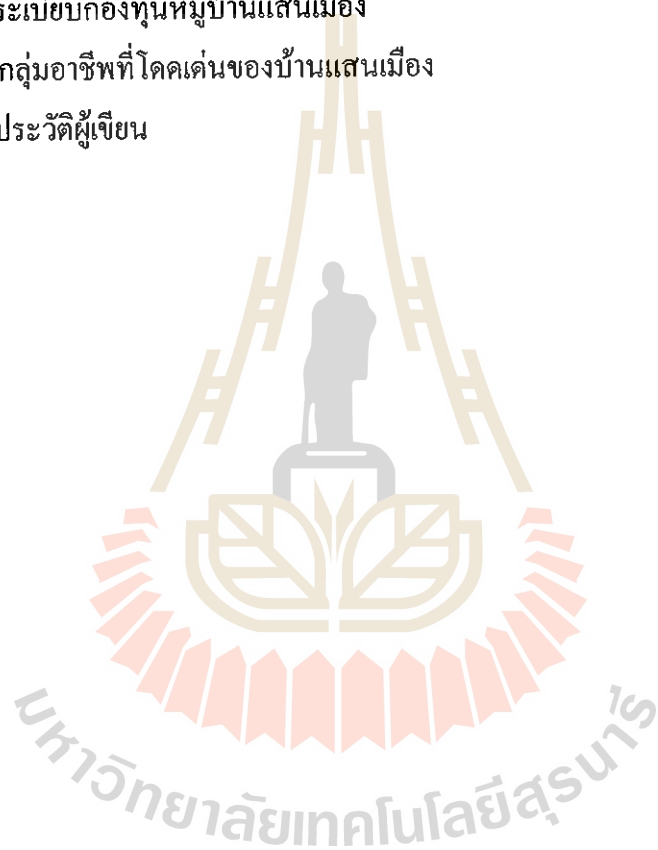
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
หน้าอนุมัติ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ	2
วิธีดำเนินการ	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ	8
เอกสารที่กองทุนหมู่บ้านแสนเมืองจัดทำขึ้นโดยเฉพาะ	10
บทความและข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองที่น่าเสนอโดยสื่อมวลชน	11
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	14
รูปแบบการประเมินโครงการ	14
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	15
ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ	17
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	20
วิธีการเก็บข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	22
ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)	22
ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)	28
ผลการประเมินผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)	30
สรุปผลการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน	39

และชุมชนเมืองแห่งชาติ	
บทที่ 5 สรุปลงอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
สรุปผลการประเมิน	41
อภิปรายผล	42
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก ก. แผนที่หมู่บ้านบ้านแสนเมือง	45
ภาคผนวก ข. แผนที่ตำบลบ้านโพธิ์	46
ภาคผนวก ค. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง	47
ภาคผนวก ง. กลุ่มอาชีพที่โดดเด่นของบ้านแสนเมือง	63
ภาคผนวก จ. ประวัติผู้เขียน	65

สารบัญแผนภูมิและตาราง

- แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีแบบชีพพีโมเดล
- ตารางที่ 1 โครงสร้างประชากรหมู่บ้านแสนเมือง
- ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพทำนา
- ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพเสริมสวย
- ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพค้าขาย
- ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพตีเหล็ก
- ตารางที่ 6 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์
- ตารางที่ 7 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดฟาง
- ตารางที่ 8 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย กลุ่มอาชีพตัดเย็บ
- ตารางที่ 9 ตัวชี้วัดบริบทผู้ดูแลราย ผู้ถูกฉ้อโกง
- ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน แสนเมือง
- ตารางที่ 11 สรุปสถานะข้อมูลกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความเป็นจริงที่ว่า ฐานความคิดสำคัญที่อยู่เบื้องหลังของนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ ความยากจนของคนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีเงินทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลซึ่งมี พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส ในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต (สำนักมาตรฐานการศึกษา 2545)

กรณีกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2544 พร้อมกับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 แล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด และมีความสามารถ ที่จะจัดการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ มากน้อยเพียงใด รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้มีการประเมินและติดตามผลกองทุนหมู่บ้าน

ผู้วิจัยเข้าร่วมโครงการในฐานะนักศึกษาระดับบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านแสนเมือง รวมเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 จนถึงสิงหาคม 2545 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย ของกระบวนการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านแสนเมือง ในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
 - 2.1.2 บ้านแสนเมืองมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
 - 2.1.3 บ้านแสนเมือง มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
 - 2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านแสนเมือง ได้รับการกระตุ้น รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
 - 2.1.5 ประชาชนในบ้านแสนเมือง มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง
- 2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและตำบล
- 2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามทัศนะของประชาชนในบ้านแสนเมือง และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิด ที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “CIPP Model” ตามที่ได้กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ รายละเอียดของกรอบความคิดทฤษฎีดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ ดังต่อไปนี้

C (Context) หมายถึง บริบทของหน่วยระบบในที่นี้หมายถึง

1. บริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน
2. บริบทชุมชนบ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

I (Input) หมายถึง ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ของกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองในการประเมินโครงการครั้งนี้หมายถึง ปัจจัยนำเข้าดังต่อไปนี้

1. นโยบายของรัฐบาล (I1)

2. เงินกองทุน 1 ล้านบาท (I2)
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (I3)
4. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน (I4)
5. ผู้สมัครขอกู้ (I5)
6. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน (I6)
7. ทนสะสมของหมู่บ้าน (I7)

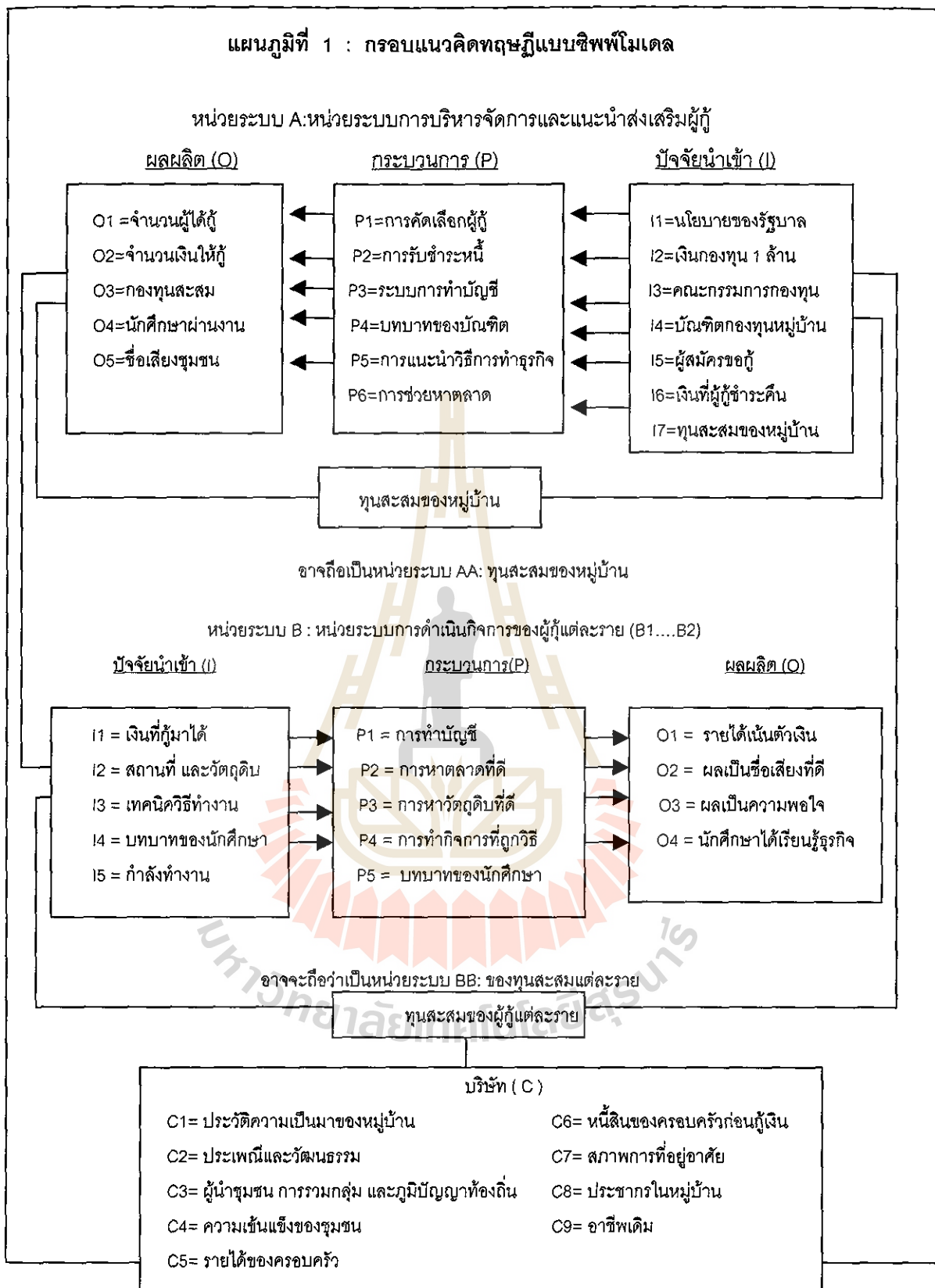
P (Process) หมายถึง กระบวนการของหน่วยงานในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง กระบวนการของหน่วยระบบจะพิจารณาจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกผู้กู้ (P1)
2. การรับชำระหนี้ (P2)
3. ระบบการทำบัญชี (P3)
4. บทบาทของบัณฑิตกองทุน (P4)
5. การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ (P5)
6. การช่วยเหลือตลาด (P6)

P (Product) หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบ ผู้วิจัยกำหนดให้ปัจจัยผลผลิตในการประเมินกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง เป็น **O (Output)** เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน กับ ปัจจัย

กระบวนการ ประกอบด้วย

1. จำนวนผู้ได้กู้ (O1)
2. จำนวนเงินให้กู้ (O2)
3. กองทุนสะสม (O3)
4. นักศึกษาผ่านงาน (O4)
5. ชื่อเสียงชุมชน (O5)

ที่มา : ปรับปรุงมาจากชุดวิชาสารนิพนธ์ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545 : 21) และชุดวิชาการประเมินโครงการ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545)

3.1 ความหมายเฉพาะของ CIPP Model

CIPP เป็นคำย่อมาจากส่วนประกอบต่างๆ ที่จะทำการประเมินโครงการ ได้แก่

Context Evaluation คือการประเมินสถานะแวดล้อมที่จะนำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ทางโครงการประเมินที่อยู่ภายนอกโครงการซึ่งมีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลว

Input Evaluation คือการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ

Process Evaluation คือการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินวิธีจัดกิจกรรมของปัจจัยนำเข้า

Product Evaluation คือการประเมินผลผลิตของโครงการ ว่าผลที่ได้รับของโครงการนี้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ (รัตนะ บัวสน.2538 : 110-113)

3.2 คำอธิบายกรอบแนวคิดทฤษฎีของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและเมือง ประกอบด้วย

ด้วย 2 ส่วนย่อย ได้แก่ หน่วยระบบ A กับหน่วยระบบ B

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA หน่วยระบบ A มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (I) ปัจจัยกระบวนการ (P) ปัจจัยผลผลิต (P)

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

4. วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ศึกษานโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบ เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชน สภาพการดำเนินงานและสถานการณ์ปัจจุบัน กองทุนหมู่บ้านและเมือง ซึ่งมีผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลเอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินกองทุนหมู่บ้านและเมือง ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการประเมิน และ ปัจจัยชี้วัดใน CIPP Model เป็นหลัก

ขั้นที่ 6	การนำเสนอผลการศึกษาศาสนาธิพนธ์ เล่มนี้ประกอบด้วย เนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่
บทที่ 1	บทนำ
บทที่ 2	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ
บทที่ 4	ผลการติดตามการประเมินโครงการ
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมิน

1. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ในการทำงานพัฒนา ของหมู่บ้านแสนเมือง
2. ชุมชนมีการพัฒนาที่มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักมาสู่การยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโดยมองว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด หากสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้แล้ว คนก็จะเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ อันเป็นการปรับเปลี่ยนความคิด ในการพัฒนาที่เชื่อว่าเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดความเจริญมาสู่ด้านอื่นๆที่เป้าหมายจะมุ่งพัฒนาให้ชุมชนความเข้มแข็ง โดยเชื่อว่าถ้าชุมชนมีความเข้มแข็งแล้วจะทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีชีวิตที่ดีได้อย่างแท้จริง
3. ได้ทราบถึงศักยภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ที่สามารถบริหารจัดการกองทุนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิกผู้กู้อย่างไม่ขาดสน ผู้กู้ก็สามารถนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพของตน สร้างงาน สร้างรายได้ เป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตน เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น สมาชิกของกองทุนมีความผูกพันสมัครใจ และเอื้อเฟื้อต่อกัน และร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบกองทุนอย่างเคร่งครัด กองทุนก็จะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ได้ทราบถึงการรวมตัวกันของชุมชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มิใช่ประโยชน์ส่วนตน โดยการสร้างจิตสำนึกของชุมชนได้จากการที่สมาชิกมีความผูกพันรักใคร่สมัครใจ รักดีกับชุมชน เสียสละ ทำงานเพื่อชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ห่วงแหน มีความเป็นปึกแผ่น มีสันติภาพ ชุมชนมีสิ่งทีสมาชิกยึดเหนี่ยวร่วมกัน ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง
5. ได้ทราบถึงความสามารถในการจัดการตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนเองได้ โดยร่วมช่วยกันวางแผน จะทำอะไร ใครเป็นผู้ทำ ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร มีการจัดกระบวนการเป็นการเตรียมการเพื่อดำเนินการตามแผน ซึ่งต้องมีการเตรียมคน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ การลงมือดำเนินการเป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนกว่างานจะเสร็จ และชุมชนมีการเรียนรู้ความเป็นไปของโลก รู้ข่าวสารทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศ รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ด้านการประกอบอาชีพ

ด้านการเมืองการปกครอง เป็นต้น นอกจากนี้การเรียนรู้จะเป็นไปในลักษณะ เรียนรู้ร่วมกันจากการกระทำด้วย

6.คำนิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านแสนเมืองที่ได้รับเงินจัดสรร 1 ล้านบาท
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายความว่า สมาชิกหมู่บ้านแสนเมืองที่สมัครเป็นสมาชิก
กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง
 ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธาน กรรมการกองทุน เลขานุการ
 เภรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์

ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมายความว่า ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน หมายความว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง พ.ศ.2544 จัด
 ทำร่างระเบียบ โดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาบทที่ 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ เอกสารที่ทางกองทุนหมู่บ้านเสนอเมืองจัดทำขึ้นโดยเฉพาะ บทความและข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ

2.1.1 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย รวมถึงวัตถุประสงค์ และหลักการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไว้ดังต่อไปนี้ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยมี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้และการพัฒนาความคิด การแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้าง และพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านของตนเอง และยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้ง เป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตต่อไป

2.1.2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ระเบียบสำนักสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธาน และรองประธาน นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่ 1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองคนที่ 2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานคนที่ 3 และกรรมการที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ดำรงตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนรวมทั้งปฏิบัติ

นโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนรวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ ของคณะกรรมการหรือตามที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการ ของคณะกรรมการ ที่ปรึกษา คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการ และองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ และดำเนินการอื่นใด ตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.1.3 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) แบบติดตาม สังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระบวนการเพื่อการเลือกสรร คณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการทั้งชาย และหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ตามวิธีการเลือกสรรตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ของหมู่บ้าน ร่วมกันกำหนดวิธีการ โดยเลือกคนดีมีความรู้ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด สำหรับคุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็น ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ ไม่เคยรับโทษจำคุก ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

2.1.4 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) แบบคำขอ ขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อกองทุนได้ดำเนินการ จัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอจัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ 2 และยื่นแบบคำขอ ขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของ

กองทุน และเปิดบัญชีกับธนาคาร เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิก ในการจัดการกองทุน การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน และการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

2.2 เอกสารที่กองทุนหมู่บ้านเสนอเมืองจัดทำขึ้น

2.2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเสนอเมือง (2544) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านเสนอเมือง ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

ที่ตั้งกองทุน หมู่บ้านเสนอเมือง เลขที่ 9 หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในระเบียบนี้ กองทุนหมายถึง กองทุนหมู่บ้านเสนอเมือง มีประธานกองทุน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกประเภทต่างๆ ในกองทุนหมู่บ้านเสนอเมือง ทั้งรายบุคคล และองค์กร มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน ดังต่อไปนี้ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เพื่อการบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วนตลอดจนการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุน ให้มั่นคงยั่งยืนตลอดไป ส่งเสริมให้สมาชิก ได้ออมทรัพย์ของตนเองร่วมกับสมาชิกอื่นในหมู่บ้าน จัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิก ตามข้อกำหนด ที่ตกลงร่วมกัน เสริมสร้างการพึ่งตนเองของชาวบ้านในด้านต่างๆ กระตุ้นเศรษฐกิจในหมู่บ้าน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชน และประเทศชาติในอนาคต เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็ง ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้าน ชี้อพันธ์บัตรและตราสารการเงิน เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของประชาชนในหมู่บ้าน ร่วมมือกับทางราชการ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ชุมชน สังคม และกองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อส่งเสริม และปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านเสนอเมือง

2.2.2 อภิญญา สุนันท์ (2545) ศักยภาพของหมู่บ้านเสนอเมือง กับอนาคตของกองทุนเงินล้าน จากศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็นในด้านความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกชุมชน มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการปัญหาของชุมชนร่วมกัน มีกระบวนการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในคนแต่ละรุ่นของชุมชน มีการเรียนรู้โดยผ่านการเข้าร่วมกระบวนการของชุมชนอันเป็นกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และพัฒนาชุมชน ศักยภาพของผู้นำ มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน และชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตให้

มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ การบริหารจัดการกองทุนก็มีศักยภาพ เพราะมีคณะกรรมการ ที่มี ความรู้ ความสามารถ ความพร้อมด้านอาชีพ สามารถแสดงความคิดเห็น ทำงานตามความถนัด หรือโครงการพัฒนาโดยมีต้องรอให้ทางรัฐบาลเป็นผู้เข้ามาชักชวน หรือกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา บทบาทสตรีมีความพร้อมด้านอาชีพ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีการรวมกลุ่มอาชีพ ก่อให้เกิดความสามัคคี รายได้ และการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด การพึ่งพาตนเอง คือ การตรวจสอบ ทรัพยากรของตนเองว่ามีส่วนใดขาดแคลน ส่วนใดพอเพียงแล้ว ส่วนที่ขาด จึงระดม หรือประสาน ทรัพยากรจากส่วนอื่นๆ เพิ่มเติม ไม่ได้หมายถึงไม่พึ่งใครเลย เงินทุนเป็นปัจจัยเดียวที่ไม่เพียงพอต่อ การสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน หรือชุมชน ต้องใช้ความรู้ และการบริหารจัดการที่โปร่งใส ควบคู่กันไปด้วย รวมถึงทรัพยากรในด้านต่างๆ เช่นสภาพทำเลที่ตั้ง แหล่งน้ำ สภาพของชุมชน โดยรวมแล้วถือว่ามีความศักยภาพที่ดี แนวโน้มในอนาคตของกองทุนน่าจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อพิจารณา จากศักยภาพของชุมชนและศักยภาพของกองทุนที่มีอยู่

2.2.3 กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านโพธิ์ (2545) สรุปผล การจัดทำเวที ประชาคมกองทุนหมู่บ้านในระดับตำบล ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2545 ได้ชี้ให้เห็นว่า จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้ รับเงินกองทุนโอนเข้าหมู่บ้านดังกล่าว ได้มีแผนในการจัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มี ประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ให้พึ่งพาตน เองได้อย่างยั่งยืนโดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและ ติดตามประเมินผลวิจัย นโยบายกองทุนหมู่บ้านให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านโพธิ์ (2545) สรุปผลการ จัดทำเวที ประชาคมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดประสบการณ์ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้าน โพธิ์ ครั้งที่ 2 ซึ่งจัดเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2545 ได้ชี้ให้เห็นว่า การประเมินโครงการการ ประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ศึกษาและเรียนรู้ ถึงผลการดำเนินงานประกอบอาชีพ ว่ามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ชุมชนรับรู้ถึงความก้าวหน้า ในการสร้างงาน สร้างรายได้ ของสมาชิก กองทุน ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การบริหารการจัดการเงินกองทุน ก็มีกำเนินงาน ไปใน ทิศทางที่ดี สมาชิกนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ สามารถนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ที่สามารถจัดการกับตนเองได้ โดยเริ่มจากกลุ่มอาชีพเล็กๆ และเริ่มขยายเป็นชุมชนหมู่บ้านที่ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.3 บทความและข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน

2.3.1 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 222-223) รวมบทความทางการประเมินโครงการ

กล่าวถึง ความหมายของการประเมินโครงการของ สตีฟเฟลปป์ม ว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model เป็นการประเมินว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก เพราะนักประเมิน จะได้ทั้งข้อดี ข้อเสีย และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี และเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก

2.3.2 นางลักษณ์ เคชระพิพงษ์ (2544 : 32-33) กล่าวถึง จุดเด่น จุดด้อยกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ไว้ดังต่อไปนี้ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในความหมายของรัฐ คือ เครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากฐานราก โดยกระจายครอบคลุมทุกหมู่บ้านและชุมชนเมือง แต่ในสภาพปัจจุบันกลับมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่นเกิดการค้นหาคณิต เพื่อจะได้เป็นตัวแทนของชุมชน มีการประชุมของคนในชุมชนร่วมกัน มีการปรึกษาหารือ เพื่อนหาคณิตเพื่อจะได้เป็นกรรมการบริหารกองทุนของหมู่บ้านตนเอง จุดเด่น คือ สิทธิในการรับเงินกองทุน รัฐบาลมีเจตนาให้ทุกหมู่บ้าน มีความพร้อม ซึ่งแตกต่างจากกองทุนอื่นที่ขึ้นอยู่กับข้าราชการ อบต. เงินกองทุนหมู่บ้าน จะได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความพร้อมของชุมชนตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจและความรับผิดชอบของทุกคนในชุมชน จุดด้อย ระยะเวลากู้ยืมไม่เกิน 1 ปี เป็นการกำหนดระยะเวลาที่สั้นมาก และการกำหนดวงเงินกู้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท เป็นการไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทำโครงการขนาดใหญ่ อาจไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้กู้ บางรายอาจขาดทุน กับเงินที่กู้ยืมไปลงทุน และไม่สามารถหามาใช้ได้ทันตามกำหนดเวลา ทำให้ต้องหันไปกู้เงินนอกระบบเพื่อให้ทันเวลาใช้คืนกองทุน

2.3.3 เสรี พงศ์พิศ (2544 :1-3) กล่าวถึงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านโดยกล่าวถึงเรื่อง กว่าจะเป็นกองทุนหมู่บ้าน ก่อนจะเป็นสวัสดิการชุมชน ผู้คนในอดีตเป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยกับธรรมชาติ อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ มีอะไรก็แบ่งปัน เกื้อกูลกัน ไม่มีการซื้อขาย มีแต่การแลกเปลี่ยนสินค้า หรือไม่ก็เป็นการแบ่งปัน อยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย เหมือนดั่งคำโบราณที่ว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าว ในอดีตปู่ย่าตายาย มีความยากลำบาก เช่น บางปีน้ำท่วม หรือฝนแล้ว ข้าวปลาอาหารขาดแคลน ก็ต้องเอาสิ่งของที่มีอยู่ หรือพอหาได้เอาไปแลกข้าว ยามเจ็บไข้ได้ป่วย โรงพยาบาลก็ไม่มี ก็ต้องอาศัยยาสมุนไพร แม้จะมีปัญหาสารพัด ปู่ย่าตายาย ก็ยังเอาชีวิตรอดมาได้ ทำให้เรามีบรรพบุรุษสืบทอดกันมา ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะในอดีตชุมชนยังมีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้แก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดี ภายในคนในหมู่บ้านและในชุมชน

2.3.4 ศัลยา ประชาชาติ (2545 :16) กล่าวถึงข้อคิดเห็นของกองทุนหมู่บ้าน คือ กองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ 0.8 % จากผลการสำรวจผ่านงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย

ซึ่งสำรวจโดย ยูวรรณ รัฐกุล เจ้าหน้าที่ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ สายนโยบายการเงิน พบว่า เศรษฐกิจโตขึ้น 0.8 % โดยจากการนำเงินไปใช้ลงทุนขยายกิจการหลักที่มีอยู่เดิมคิดเป็น 42 % กลุ่มลงทุนใหม่ มีการสร้างงานสร้างอาชีพใหม่ 25 % ทั้งสองกลุ่มนี้คิดเป็น 67 % ของทั้งหมด ทำให้ จีดีพี ขยายตัว 0.8 % การดำเนินนโยบายนี้ไม่ได้ทำให้สำเร็จเพียงแค่นี้ได้มีการปล่อยเงินเข้าสู่ชาวบ้านได้ครบตามเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังมีวัตถุประสงค์ที่ได้มุ่งเน้นทางด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นผลระยะยาว การนำเงินไปใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์ไม่ใช่เรื่องน่าเป็นห่วง เท่ากับการช่วยชาวบ้านแก้ไข ปัญหาในการประกอบอาชีพ

จากเอกสาร และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ ในการทำสารนิพนธ์ เป็นอย่างมาก สามารถสรุปผลบททวนประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

เอกสารกลุ่มที่ 1 ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจระเบียบกองทุนหมู่บ้านในระดับชาติ เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการต่างๆ และสามารถกำหนดตัวแปรในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้

เอกสารกลุ่มที่ 2 ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับชุมชน และกองทุนหมู่บ้าน แสมเมือง ซึ่งข้อมูลในกลุ่มนี้ช่วยทำให้ผู้วิจัยได้ความรู้ และได้กำหนดปัจจัยในการประเมินบริบทชุมชน (Context) กระบวนการผลิต (Process) และปัจจัยการผลิต (Product) ได้

เอกสารกลุ่มที่ 3 ช่วยให้ผู้วิจัยตระหนักถึงสถานการณ์ในท้องถิ่นต่างๆ การดำเนินงาน ในกองทุน และสถานการณ์ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งความคิดเห็น ของนักวิชาการ สื่อมวลชน ในพื้นที่ต่างๆ ด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 มีสาระสำคัญจะนำเสนอในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 6 หัวข้อหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1. วิธีการประเมินโครงการ 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ 4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล 6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เรื่องเล่าและคุณลักษณะต่างๆ ในเชิงลึกที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลข การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับกรอบคำถาม แนวคิดและวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเพื่อให้เข้าถึงการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลที่ลุ่มลึกและสะท้อนภาพความเป็นจริงให้มากที่สุดเน้นข้อมูลรายละเอียดเป็นการบรรยาย โดยการวิจัยนี้ มุ่งทำความเข้าใจ การตีความ ให้ความหมายแก่ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งภาพรวมของการรู้ สำนึกคิด ความเชื่อและประสบการณ์สะสมของคนที่เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นไปได้ในสังคมและโลกรอบตัว การวิจัยพฤติกรรมของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนอย่างแยกกันไม่ออก การตีความเป็นการให้ความหมายแก่พฤติกรรมและสิ่งที่สังเกตพบอย่างแท้จริง

1.2 ศึกษาเฉพาะกรณี การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 202 ครัวเรือน

1.3 นำเสนองานวิจัยโดยยึดรูปแบบเชิงระบบ “ซิฟฟ์โมเดล” กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้วิจัย ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ตามที่ได้กำหนดไว้ในชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ รายละเอียดกรอบแนวความคิดทางทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ดังต่อไปนี้

C (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับประเทศ และบริบททางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านแสนเมือง ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติหมู่บ้าน

สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน วัฒนธรรม ประเพณี ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน ความเข้มแข็งของชุมชน

I (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงเงินกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลจำนวน 1 ล้านบาท นโยบายของรัฐบาล คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

P (Process) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองครั้งนี้จะพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ การจัดทำระเบียบกองทุน ระบบบัญชีกองทุน การรับสมัครสมาชิก การคัดเลือกผู้กู้ การรับชำระหนี้ การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การจัดสรรผลประโยชน์

P (Product) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ปัจจัยผลผลิตของหน่วยระบบประกอบด้วย จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ได้เงินกู้ ยอดเงินที่ให้ผู้กู้ จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด ความเข้มแข็งของชุมชน

1.4 ขอบเขตการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูล ในการทำวิจัยตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบ เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 - กันยายน 2545 รวมเป็นระยะเวลา 10 เดือน ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่อง

1. หมู่บ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด

นครราชสีมา

1.5 เลือกพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้เป็นลักษณะเฉพาะไม่ได้เลือกพื้นที่ในการศึกษา เป็นการเลือกพื้นที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการนี้ได้จัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการเพื่อที่จะให้บัณฑิตได้เข้ามาช่วยเหลือกองทุนหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษากองทุนหมู่บ้านแสนเมืองตามที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในพื้นที่นี้ การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นลักษณะเฉพาะที่ได้เลือกวิจัยพื้นที่รับผิดชอบตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ชาวบ้านบ้านแสนเมือง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง สมาชิกกองทุนผู้กู้ และสมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้เงินในโครงการ ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลหน่วยระบบ A คณะกรรมการกองทุน 11 คน สมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้ และชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน

2. ผู้ให้ข้อมูลหน่วยระบบ B สมาชิกที่กู้เงินกองทุน มีจำนวน 71 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลหน่วยระบบ C สมาชิกหมู่บ้านแสนเมือง จำนวน 202 ครัวเรือน
ประชากรในแต่ละระบบมีดังนี้

ระบบ A คือ หน่วยระบบรวมของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ประชากรของหน่วยระบบนี้ได้แก่

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองเป็นผู้ให้ข้อมูลเรื่องกฎระเบียบ กระบวนการในการดำเนินงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีทั้งหมด 11 คน
ได้แก่

	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายพิสิฐ วาตาคา	ประธานกรรมการกองทุน
2.	นางมาลา ปลั่งกลาง	รองประธานกรรมการกองทุน
3.	นายเสริม บาทโพธิ์	เลขานุการ
4.	นายสนอง น้อยหมื่น ไวย	เหรัญญิก
5.	นายสมชาติ ชีโพธิ์	กรรมการ
6.	นายจำลอง ปลั่งกลาง	กรรมการ
7.	นางสวัสดิ์ กระจ่างโพธิ์	กรรมการ
8.	นางปราณี มายา	กรรมการ
9.	นางวีณา กลอนโพธิ์	กรรมการ
10.	นางสมหมาย จันกัน	กรรมการ
11.	นางสุวรรณี พูนมะดัน	กรรมการ

- สมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้ ให้ข้อมูลและทัศนคติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง
- เจ้าหน้าที่ทางราชการ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง
- ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ให้ข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

หน่วยระบบ B คือ สมาชิกผู้กู้แต่ละรายกรณี ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งสิ้น 71 คน รวมเงินกู้ 903,000 บาท แบ่งตามกลุ่มอาชีพที่กู้ได้ ดังนี้

1.	เกษตรกรรม	42	ราย	เป็นเงินกู้	558,000	บาท
2.	ค้าขาย	12	ราย	เป็นเงินกู้	127,000	บาท
3.	ช่างเสริมสวย	2	ราย	เป็นเงินกู้	30,000	บาท
4.	ตัดเย็บ	6	ราย	เป็นเงินกู้	91,000	บาท
5.	ตีเหล็ก	7	ราย	เป็นเงินกู้	75,000	บาท

6. ฉุกเฉิน 2 ราย เป็นเงินกู้ 22,000 บาท
หน่วยระบบ C คือ สมาชิกในหมู่บ้านบ้านแสนเมือง ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 202 ครัวเรือน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ดังนี้

1. ผู้อาวุโสในหมู่บ้านแสนเมือง
2. ผู้ใหญ่บ้านบ้านแสนเมือง
3. ประธานกองทุนหมู่บ้าน หรือประธานองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน
4. คณะกรรมการกองทุน หรือคณะกรรมการองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน
5. หัวหน้าครอบครัว
6. ชาวบ้านในหมู่บ้านแสนเมือง

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยแบ่งตัวแปร และตัวชี้วัดโดยยึดเอาหน่วยระบบในการวิเคราะห์เป็นหลัก ดังนี้
หน่วยระบบ A มีตัวแปรและตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
(I1) นโยบายของรัฐบาล	1. สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับกองทุน 2. สมาชิกเข้าใจกฎระเบียบอย่างชัดเจน
(I2) เงินกองทุน 1 ล้าน	1. วันที่ได้รับอนุมัติเงิน 2. การเก็บรักษาเงิน 1 ล้าน
(I3) คณะกรรมการกองทุน	1. จำนวนคณะกรรมการ 2. คุณสมบัติ 3. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 4. การพ้นจากตำแหน่ง
(I4) บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	1. ความรู้ความสามารถ 2. การช่วยเหลือ
(P1) การคัดเลือกผู้กู้	1. คุณสมบัติ 2. จำนวนเงินที่ขอกู้ 3. ความเป็นไปได้ของโครงการ
(P2) การรับชำระหนี้	1. วิธีการรับชำระหนี้ 2. การเก็บรักษา

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
(P3) ระบบการทำบัญชี	3.ผู้รับชำระหนี้ 1.ชื่อบัญชี เช่น บัญชีรายรับ-รายจ่าย 2.จำนวนบัญชีที่จัดทำ 3.ผู้จัดทำบัญชี 4.ความเป็นปัจจุบัน
(P4) บทบาทของบัณฑิตกองทุน	1.การทำงานของนักศึกษา
(O1) จำนวนผู้ได้กู้	1.จำนวนผู้ที่ยื่นกู้และได้รับอนุมัติ
(O2) จำนวนเงินให้กู้	2.จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 1.จำนวนเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ 2.จำนวนเงินที่มีผู้มาขอกู้
(O3) กองทุนสะสม	1.จำนวนเงินกองทุนสะสมแยกตามประเภท
(O4) นักศึกษาผ่านงาน	1.นักศึกษามีความรู้และประสบการณ์
(O5) ชื่อเสียงของชุมชน	1.เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

หน่วยระบบ B มีตัวแปรและตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
(I1) เงินที่กู้มาได้	1.จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
(I2) สถานที่ วัตถุประสงค์	1.สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ
(I3) เทคนิควิธีทำงาน	1.ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ 2.ประสบการณ์ในการทำงาน
(I4) บทบาทของนักศึกษา	1.ความรู้ความสามารถ 2.การช่วยเหลือ
(I5) กำลังทำงาน	1.จำนวนคนงาน 2.เครื่องจักรที่ใช้ในการทำงาน
(P1) การทำบัญชี	1.การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย 2.ผู้ช่วยเหลือแนะนำ

(P2) การหาตลาดที่ดี	1. วิธีการหาตลาด
	2. ผู้ที่ช่วยแนะนำในการหาตลาด
(P3.)การหาวัสดุคืบที่ดี	1.ต้นทุนในการซื้อวัสดุคืบ
	2.แหล่งที่มาของวัสดุคืบ
(P4) การทำกิจการที่ถูกวิธี	1.วิธีหาตลาด
	2.หาความรู้เพิ่มเติม
(P5) บทบาทของนักศึกษา	1.การทำงานของนักศึกษา
(O1) รายได้เป็นตัวเงิน	1.มีรายได้เพิ่มขึ้น
	2.ไม่มีหนี้สิน
(O2) ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี	1.เป็นที่รู้จักของชุมชน
(O3) ผลเป็นความพอใจ	1.ภูมิใจในความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
หน่วยระบบ C มีตัวแปรและตัวชี้วัดดังต่อไปนี้	
ตัวแปร	ตัวชี้วัด
(C1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	1.คนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน
	2.ที่มาของชื่อหมู่บ้าน
	3.การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค
	4.สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน
(C2) ประเพณีและวัฒนธรรม	1.ประเพณีที่สำคัญ
	2.จำนวนวัด /พระภิกษุ/สามเณร
	3.ภาษาพื้นบ้าน
(C3) ผู้นำชุมชน	1.ผู้นำทางการ และไม่เป็นทางการ
	2.บทบาทของผู้นำ
(C4) ความเข้มแข็งของชุมชน	1.ความรัก และสามัคคี
	2.การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
	3.การยกย่องคนทำความดี
	4.ครอบครัวอบอุ่น ไม่ทะเลาะวิวาท
	5.มีการประชุม (ให้ความร่วมมือทุกครั้ง)
	6.มีการรวมกลุ่มอาชีพ
	7.ความซื่อสัตย์

(C5) รายได้ของครอบครัว	8 การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน
(C6) หนี้สินของครอบครัวก่อน- กู้เงิน	1. จำนวนหนี้สินก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุการเป็นหนี้ 3. แหล่งเงินกู้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือต่อไปนี้มาใช้ในการประเมิน

4.1 กล้องถ่ายรูป มีการบันทึกภาพตามเหตุการณ์จริง เช่น การประชุมเงินกองทุนหมู่บ้าน การจัดเวทีประชาคมของชาวบ้านในหมู่บ้านแสนเมือง หรือการจัดเวทีประชาคมระดับตำบลที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

4.2 แบบ บร.1 – บร.12

แบบ บร.1 คือ แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน เก็บข้อมูลเรื่องข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

แบบ บร.2 คือ แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เก็บข้อมูลเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน

แบบ บร.3 คือ แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

แบบ บร.4 คือ แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

แบบ บร.5 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการเก็บข้อมูลจากการจัดทำเวทีประชาคม

แบบ บร.6 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เป็นการจัดเวทีเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้กู้เงิน

แบบ บร.7 คือ แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นการหาข้อมูลสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

แบบ บร.8 คือ โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการเก็บข้อมูลของธุรกิจหมู่บ้าน

แบบ บร.9 คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เป็นการเก็บข้อมูลโดยทั่วไปของหมู่บ้าน

แบบ บร.10 คือ แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน เป็นการจัดเวทีเพื่อเก็บข้อมูลโดยทั่วไปของหมู่บ้านในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบล

แบบ บร.11 คือ แบบศึกษาเจาะลึกรายการณ เป็นการเก็บข้อมูลสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน

แบบ บร.12 คือ การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์แผนแม่บทในด้านต่างๆ

5. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์คำถามตามแบบ บร. เป็นคำถามที่มีกรอบ มีแผน และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

2. การสังเกต โดยการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อแสวงหาข้อมูล และหาความรู้ที่ผู้วิจัยต้องการ เช่นการทำแบบ บร.11 เราต้องสังเกตดูว่าสมาชิกที่กู้เงินไป ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และการสังเกตการประชุมกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ในช่วงเวลา 10 เดือน ระหว่างการทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้สังเกตและได้ทำการบันทึกข้อมูลไว้พร้อมกัน

3. การใช้ข้อมูลมือสอง ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ สถานีอนามัยบ้านมะค่า อาสาสมัครสาธารณสุข ข้อมูลจาก กชช 2 ค. ข้อมูลจาก จปฐ พัฒนาการประจำตำบลบ้านโพธิ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้แล้ว ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ได้ ข้อมูลมือหนึ่งเป็นการสัมภาษณ์ใหม่เพื่อความแน่นอน

4. การจัดเวทีประชาคมของชาวบ้านหมู่บ้านแสนเมือง ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการมาแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูล แยกวิเคราะห์ตีความหมาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จัดเป็นกลุ่มตามข้อมูลดังนี้คือ กลุ่มข้อมูลกองทุน กลุ่มข้อมูลชุมชน กลุ่มข้อมูลของทางราชการ กลุ่มข้อมูลเอกสารการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยชุมชน ซึ่งการวิเคราะห์จะใช้หลักการโดยเอาวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยจะเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเข้าช่วย ได้แก่ การคำนวณค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่ใช้สถิติเข้าช่วย ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารข้อมูลที่ได้มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน
แสนเมือง ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของบทนี้ออกเป็น 4 หัวข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C)
2. ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)
3. ผลการประเมินผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B)
4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านแสนเมือง

ชุมชนบ้านแสนเมือง เล่าสืบทอดกันมาว่า ในสมัยโบราณ จะมีการสร้างเมืองนครราชสีมา
ใช้วิธีเสี่ยงทาย โดยเอาหนังราชสีห์แขวนใส่ไม้แล้วเดินเสี่ยงทาย จนมาตกที่บ้านแห่งนี้ ซึ่งมีทำเล
ที่ตั้งที่เหมาะสม คือ มีสระน้ำ มีหนองน้ำล้อมรอบเมือง และได้ทำการขุดสระไว้สำหรับพระ
มหากษัตริย์ไว้สำหรับดื่ม-กิน เรียกว่าสระใน ส่วนสระน้ำสำหรับบ่าวไพร่ เรียกว่าสระนอก
และมีการสร้างสถานที่ต่างๆ ไว้สำหรับการตั้งเมืองนครราชสีมา เช่น

หนองประดู่	เป็นที่ทำการของทหารเรือ
หนองตารง	เป็นที่สำหรับกักขังนักโทษ
หนองสนม	เป็นที่อาศัยของนางสนม นางกำนัล
หนองข้างลง	เป็นที่สำหรับให้ช้างผ่าน (สมัยโบราณใช้ช้างเป็นพาหนะ)

แต่ปรากฏว่า สถานที่แห่งนี้จุประชากรไม่พอหนึ่งแสนคน เลยทำการเสี่ยงทายใหม่ โดยใช้วิธีเสี่ยง
ทายแบบเดิม คือใช้หนังราชสีห์แขวนใส่ไม้แล้วเดินเสี่ยงทายจนหนังราชสีห์ไปตกที่ อำเภอเมือง
ในปัจจุบัน บรรพบุรุษ ปู่ย่า ตายาย ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้แต่เดิม เกิดความน้อยใจเพราะคิดว่า
ถ้าเสี่ยงทายได้สถานที่แห่งนี้ บรรดาบรรพบุรุษ ปู่ย่า ตายาย เหล่านี้ จะได้เป็นคนเมือง เลยพากันตั้ง
ชื่อหมู่บ้านแห่งนี้เพื่อเป็นการประชดประชัน ด้วยความน้อยใจว่า “บ้านแสนเมือง “ นับแต่นั้นมา

ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่มีจังหวัดนครราชสีมา ชนกลุ่มแรกที่มา
เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน จึงไม่มีผู้ใดทราบ และไม่มีการชื่อปรากฏไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพภูมิศาสตร์

ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนแบบทางเกวียน และมาพัฒนาเป็นถนนลูกรัง
เมื่อ พ.ศ.2530 และเมื่อ ปี พ.ศ.2535 ทางราชการได้ทำถนนลาดยางตัดผ่านหมู่บ้าน ทำให้การเดินทาง
และการติดต่อค้าขายของชาวบ้านเริ่มสะดวกขึ้น มีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนในหมู่บ้าน

และเริ่มมีญาติพี่น้องจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านแสนเมืองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีการก่อสร้างบ้านเรือนที่มีลักษณะมั่นคงแข็งแรง มีการจับจองที่ดินทำกินมากขึ้น ควบคู่ไปกับการร่วมมือพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่างๆ อยู่เสมอ บ้านแสนเมืองมีประชากรชาวบ้านแบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยธรรมชาติ คือ บ้านแสนเมืองใน และบ้านแสนเมืองนอก หมู่บ้านแสนเมืองเริ่มมีไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2520 และมีระบบประปาหมู่บ้าน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2537 ทำให้ชาวบ้านมีน้ำสะอาดสำหรับใช้อุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียง ปัจจุบันบ้านแสนเมืองมีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ประชาชนในหมู่บ้านทุกคนมีความรัก ความสามัคคีที่ดีต่อกัน กลุ่มองค์กรในหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหมู่บ้าน ขณะนี้บ้านแสนเมืองมีความเจริญก้าวหน้ากว่าแต่ก่อน มีความพร้อมในด้านอาชีพ เช่น มีกลุ่มเพาะเห็ดฟาง ซึ่งเป็นอาชีพที่รายได้ดี โดยชาวบ้านได้กู้เงินมาจากเงินล้าน นำไปต่อเติมโรงเพาะเห็ดที่มีอยู่เดิมให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย มีพ่อค้ามารับเห็ดถึงหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชาวบ้านมีงานทำภายในหมู่บ้านของตนเอง มีรายได้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน มีศูนย์กลางอาชีพสตรีตัดเย็บผ้าห่มนวม ซึ่งเป็นศูนย์ที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสนเมืองได้มีอาชีพ และมีรายได้เลี้ยงตนเอง โดยมีสมาชิกของทั้งบ้านแสนเมือง และเปิดโอกาสให้หมู่บ้านและชุมชนอื่น ได้เข้ามาเรียนรู้ และพัฒนาอาชีพ โดยได้รับการฝึกสอนอาชีพจากบ้านนริสวัตดี และเป็นศูนย์กลางของการศึกษาดูงานของหมู่บ้านอื่น รวมทั้งเป็นสถานที่ดูงานสำหรับกลุ่มโรงเรียนที่ต้องการฝึกอาชีพ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของชาวบ้านและชุมชนบ้านแสนเมืองเป็นอย่างมาก

1.2.1 ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

บ้านแสนเมืองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครราชสีมา ระยะห่างจากตัวอำเภอเมืองนครราชสีมา 20 กิโลเมตร เส้นทางที่ติดต่อกับหมู่บ้านมี 2 เส้นทางคือ

1. เดินทางจากตำบลจอหอ ถนนสายนครราชสีมา – ขอนแก่น แยกขวาเข้าบ้านบุ ตำบลบ้านโพธิ์
2. เดินทางจากตำบลจอหอ ถนนสายนครราชสีมา – ขอนแก่น แยกขวาเข้าบ้านแสนเมือง ตำบลบ้านโพธิ์

มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก มีรถสองแถววิ่งรับส่งผู้โดยสาร มีถนนลาดยาง รพช. ตัดผ่านเพื่อเชื่อมเส้นทางคมนาคมกับหมู่บ้านอื่นประมาณ 2 กิโลเมตร มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนลูกรังเชื่อมเส้นทางในหมู่บ้าน

1.2.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดบ้านศรีพัฒนา	ตำบลบ้านโพธิ์
ทิศใต้	ติดบ้านขุ่น	ตำบลบ้านโพธิ์
ทิศตะวันออก	ติดบ้านหนองบัว	ตำบลบ้านโพธิ์
ทิศตะวันตก	ติดบ้านหนองตะคลอง	ตำบลตลาด

1.2.3 สภาพที่ดิน

ลักษณะพื้นดินเป็นดินเหนียวปนดินทราย ไม่อุ้มน้ำ เมื่อฝนตกลงมาน้ำก็ไหลบ่าลงไร่นา เนื่องจากธรรมชาติไม่มีต้นไม้กักเก็บน้ำ ปีไหนฝนไม่ดี คือ เกิดสภาพฝนแล้ง สภาพอากาศร้อน บางปีฝนทิ้งช่วงจะแห้งแล้งทั้งหมดบ้าน

1.2.4 แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

บ้านแสนเมือง หมู่ที่ 7 มีแหล่งน้ำไว้อุปโภคบริโภค คือ ประปาบ้านหนองบัว และมีแหล่งน้ำ (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล) แยกได้ดังนี้

1. บ่อน้ำตื้น	45	บ่อ	(ใช้ได้ไม่ตลอดปี)
2. บ่อน้ำบาดาล	1	บ่อ	(ใช้ได้ตลอดปี)
3. สระน้ำ	3	สระ	(ใช้ได้ตลอดปี)

1.2.5 ระบบสาธารณูปโภค

บ้านแสนเมืองมีไฟฟ้าใช้ในปี พ.ศ. 2520 ปัจจุบันมีครัวเรือน ที่มีไฟฟ้าใช้จำนวน 202 ครัวเรือน

มีประปาหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีครัวเรือนที่มีประปาใช้จำนวน 202 ครัวเรือน มีการสร้างถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2530 มีการสร้างถนนลาดยาง เมื่อ พ.ศ. 2535

1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้านแสนเมือง

ประชากรบ้านแสนเมือง มีจำนวนครัวเรือน 202 ครัวเรือน มีอาชีพแบ่งได้ดังต่อไปนี้

อาชีพทำนา	58	ครอบครัว	(มีที่นาเป็นของตัวเอง)
อาชีพทำนา	15	ครอบครัว	(ไม่มีที่นาเป็นของตัวเอง)
รับจ้าง	42	ครอบครัว	
รับราชการ	25	ครอบครัว	
ทำสวน ทำไร่	14	ครอบครัว	
ตีเหล็ก	25	ครอบครัว	
เพาะเห็ดฟาง	13	ครอบครัว	
เลี้ยงสัตว์	10	ครอบครัว	(โดยเฉลี่ยจะมีการเลี้ยงหมู ไก่

ปลา เป็ด วัว ควาย ไว้สำหรับขาย และเป็นอาหาร)

ชาวบ้านแสนเมือง มีอาชีพหลักคือ อาชีพทำนา รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ดังนั้น เศรษฐกิจของชุมชนจึงนับว่าอยู่ในฐานะปานกลาง (ครอบครัวที่ทำนา พอว่างเว้นจากฤดูกาล ก็พอมีรายได้จากการรับจ้างอื่น ๆ เช่น รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า)

1.4 ด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

ชุมชนบ้านแสนเมือง มีขนบธรรมเนียมประเพณีตามเทศกาลต่าง เช่น วันสงกรานต์

วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง วันสารทไทย งานทอดกฐิน เป็นต้น

ชุมชนบ้านแสนเมือง ประชาชนมักไปทำบุญตักบาตรเป็นประจำโดยเฉพาะ ในวันพระมีวัดที่ชาวบ้านแสนเมืองไปทำบุญเป็นประจำ เนื่องจากอยู่ใกล้กับชุมชนมากที่สุด คือ วัดหนองบัว ซึ่งเป็นที่รวมจิตใจของชาวพุทธ และเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน การไปวัดส่วนมากชาวบ้านไปเพื่อปฏิบัติธรรม และทำบุญตักบาตร ในรอบหนึ่งปี ชาวบ้านแสนเมืองมีการทำบุญหรืองานประเพณี ดังนี้

มกราคม	ทำบุญประเพณี	วันขึ้นปีใหม่
กุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	งานประจำปีของวัดหนองบัว วันมาฆบูชา
มีนาคม	ทำบุญประเพณี	งานตรุษไทย (ใส่บาตรตรุษ)
เมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์ สรงน้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่
พฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	วันวิสาขบูชา
กรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา และวันอาสาฬหบูชา
สิงหาคม	ทำบุญประเพณี	วันแม่แห่งชาติ
กันยายน	ทำบุญประเพณี	วันสารทไทย
ตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ใส่บาตรกระยาสารทวันออกพรรษา
พฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	วันลอยกระทง เทศน์มหาชาติ ทอดกฐิน
ธันวาคม	ทำบุญประเพณี	วันพ่อแห่งชาติ วันสิ้นปี

1.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1.5.1 ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

กองทุนหมู่บ้านแสนเมืองเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวบ้าน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชาวบ้านแสนเมืองเอง เริ่มจากนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล และถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ ศักยภาพด้านดีของชุมชนบ้านแสนเมือง คือ มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการสร้างรายได้ในหมู่บ้าน ก่อเกิดความสามัคคีในชุมชนหมู่บ้าน มีการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเองให้ยั่งยืนตลอดไป และเป็น การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างถาวร เกิดการบริหารร่วมในการจัดการบริหารเงินกองทุนของหมู่บ้านตนเอง

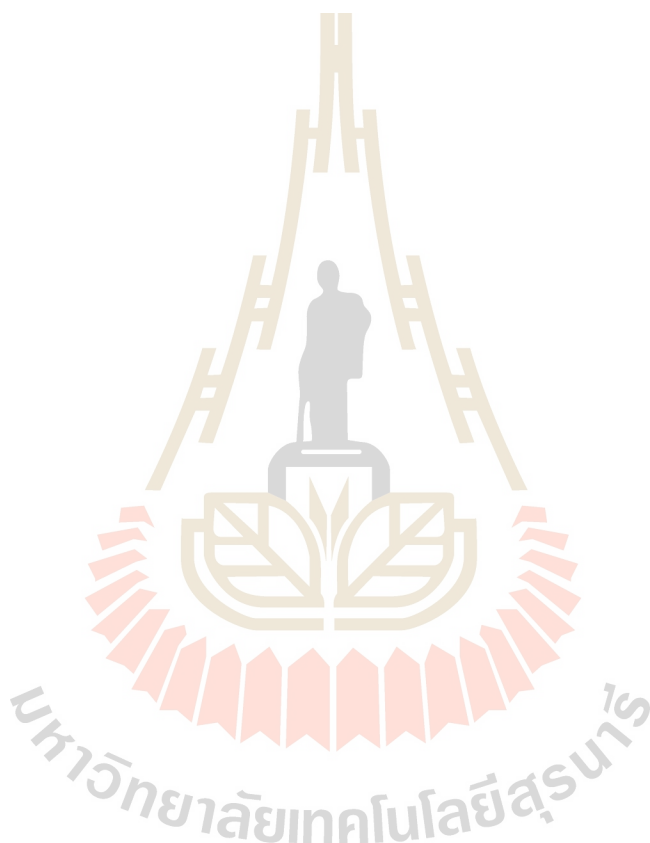
1.5.2 ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

ในปัจจุบันชาวบ้านอยู่กันแบบเครือญาติมีธรรมชาติมาแบ่งกัน ทำให้หมู่บ้าน

แบ่งแยกไปโดยปริยายจึงทำให้มีชุมชนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้านแสนเมืองนอก (เรียกว่าบ้านดง) และกลุ่มแสนเมืองใน ทำให้ความสามัคคีที่มีมาแต่ดั้งเดิมลดน้อยลงไป เช่น การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง เดิมมี 15 คน แต่โดยสภาพของหมู่บ้านและความไม่เข้มแข็งของชุมชน ทำให้เหลือคณะกรรมการเพียง 11 คน เนื่องจากขาดความร่วมมือ ร่วมใจกันของคนในหมู่บ้านด้วยตนเอง

1.5.3 ลักษณะประชากร

หมู่บ้านแสนเมือง มีจำนวนประชากร 951 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.37 กลุ่มอายุคนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปีเต็ม - 49 ปี

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างประชากรหมู่บ้านแสนเมือง พ.ศ. 2544

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	453	47.63
หญิง	498	52.37
2. อายุ		
1 วัน – 3 ปีเต็ม	46	4.83
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	33	3.48
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	111	11.68
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	59	6.2
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	57	6.0
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	472	49.63
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	93	9.8
60 ปี 1 วันขึ้นไป	80	8.41

ที่มา : แบบ บร. ข้อมูล กชช.2 ค. ตำบลบ้านโพธิ์ พ.ศ. 2544
 อภิญญา สุนจันทร์ (2545)

โรงเรียนและการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับที่ไม่สูงมากนัก ส่วนมากจะได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานที่เรียนโรงเรียนใกล้บ้านคือ โรงเรียนหนองบัว มีบ้างเป็นส่วนน้อยที่มาเรียนต่อในอำเภอเมือง เช่น สถาบันราชภัฏนครราชสีมา

สุขภาพอนามัย ได้รับสวัสดิการด้านการสาธารณสุข จากโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค ของกระทรวงสาธารณสุข มีสถานอนามัยใกล้บ้านคือ สถานอนามัยมะค่า ซึ่งอยู่ในเขตหมู่บ้านใกล้เคียง คือ หมู่บ้านมะค่า หมู่ที่ 6 มีสวัสดิการสำหรับคนชราและคนพิการทุกคน ซึ่งอนามัยแห่งนี้ เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิระดับ 3 แห่งแรกของอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่มีแพทย์หมุนเวียนมาตรวจรักษา ทุกสัปดาห์ และอนามัยแห่งนี้ ได้เข้าร่วม “โครงการหลอดเลือดคิวิวิสดิส” ซึ่งเป็นโครงการสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ที่สามารถรับการรักษาและรับยาได้จากสถานอนามัยแห่งนี้ ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเข้าไปรักษาที่โรงพยาบาลในตัวเมือง

การขยายตัวของชุมชน ลักษณะการของประชากรขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้นในที่ดิน

ของตนเองและตั้งบ้านเรือนอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันกับเครือญาติ ประชาชนส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง แต่มีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเองน้อย เพราะปัจจุบันขายให้นายทุนกันมาก ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว นับถือเครือญาติผู้เฒ่าผู้แก่ ดำรงชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ปลูกผักสวนครัวไว้กินเองเพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย มีอะไรก็แบ่งปันกันระหว่างเพื่อนบ้าน และมีความรักใคร่สนิทสนมกันรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน มีความสามัคคี และมีการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย

1. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง จะพิจารณาเชิงระบบโดยแบ่งเป็นการประเมิน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต ดังนี้

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

1. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

I1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ จาก การสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลที่จัดสรรเงินงบประมาณมาให้โดยหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าได้ และประชาชนได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการทุกระยะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีและถูกต้องตรงกันก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือร่วมใจกันในหมู่บ้านแสนเมือง

I2 เงินกองทุน 1 ล้านบาทที่ได้รับจัดสรร เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 เงินปล่อยกู้ทั้งหมด 903,000 บาท และมีเงินออมจากสมาชิก 5,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ที่ปล่อยกู้ก็เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่เดิมแล้ว จากผู้กู้ทั้งหมดจำนวน 71 ราย มีกำหนดส่งชำระเงินคืนทุก 6 เดือน (เริ่มงวดที่ 1 วันที่ 6 กันยายน 2545 งวดที่ 2 วันที่ 6 มีนาคม 2546)

I3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง มีกระบวนการได้มาจากการประชาคมหมู่บ้าน โดยผ่านการคัดเลือกจากสมาชิกของกองทุน คณะกรรมการต้องสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองด้วย มีจำนวน 11 คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายพิสิฐ	วาตาดา	ตำแหน่ง	ประธานกองทุน
2. นางมาลา	ปลั่งกลาง	ตำแหน่ง	รองประธาน
3. นายเสริม	บาทโพธิ์	ตำแหน่ง	เลขานุการ
4. นายสนอง	น้อยหมื่นไวย	ตำแหน่ง	เหรัญญิก
5. นายสมชาติ	ชีโพธิ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
6. นายจำลอง	ปลั่งกลาง	ตำแหน่ง	กรรมการ
7. นางสาวดี	กระจ่างโพธิ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
8. นางปราณี	มายา	ตำแหน่ง	กรรมการ

9. นางวีณา	กลอนโพธิ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
10 นางสมหมาย	จันทัน	ตำแหน่ง	กรรมการ
11 นางสาวรณิ	พูนมะคัน	ตำแหน่ง	กรรมการ

I4 บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีบทบาทในกองทุนเพียงส่วนน้อย เพราะวัตถุประสงค์หลักคือมุ่งให้บัณฑิตเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน การที่จะมีส่วนช่วยให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งมีศักยภาพนั้น ต้องขึ้นอยู่กับสมาชิกในชุมชนร่วมมือร่วมใจ บริหารจัดการกับเงินกองทุน 1 ล้าน ด้วยตัวเอง

I5 ผู้สมัครขอกู้ เนื่องจากชาวบ้านต้องการมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงรวมตัวกันมาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อต้องการชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด บ้านแสนเมืองจึงมีสมาชิกผู้สมัครขอกู้เงินกองทุนรวมทั้งสิ้น 123 คน

I6 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง เพื่อให้เป็นการต่อดอก ให้ผู้กู้คนต่อไปได้กู้ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เสริม มีอาชีพหลัก ที่สามารถกระทำได้ด้วยตัวเอง สำหรับบ้านแสนเมือง จำนวนเงินที่ผู้กู้ชำระคืน มีเพียงเงินคืนจากการกู้ฉุกเฉิน เป็นจำนวนเงิน 28,080 บาท (บ้านแสนเมืองมีกำหนดการชำระคืน งวดที่ 1 ในวันที่ 6 กันยายน 2545 และงวดที่ 2 ในวันที่ 6 เมษายน 2546 ซึ่งยังไม่ครบกำหนดชำระคืนตามที่ได้มีการตกลงกันไว้)

I7 ทุนสะสมของหมู่บ้าน ประชากรบ้านแสนเมือง ส่วนใหญ่มีฐานะไม่ค่อยดีนัก จะเห็นได้จากส่วนมากมีอาชีพทำนา ดังนั้นเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน จึงมีจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่จะนำเงินมาฝากโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณคนละ 20 บาทในปัจจุบันเงินทุนสะสมของหมู่บ้านมีจำนวน 5,000 บาท

2. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

P1 การคัดเลือกผู้กู้ พบว่าโปร่งใส กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ ของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ดำเนินการโดยสมาชิกเขียนใบสมัครมีการชำระค่าธรรมเนียมคนละ 20 บาท ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติ ความน่าเชื่อถือของผู้กู้ ผู้ค้ำประกัน ตลอดจนโครงการที่ขอกู้ และต้องสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

P2 การรับชำระหนี้ กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ได้รับชำระหนี้จากผู้กู้ฉุกเฉิน เท่านั้น รวมเป็นเงิน 28,080 บาท ต้องรอให้ครบ 6 เดือน ในวันที่ 6 กันยายน 2545 (ครบชำระงวดที่ 1) ถึงจะมีเงินดอกเบี้ยและเงินต้นคืนเข้าบัญชีกองทุน และสมาชิกท่านอื่น ๆ จะได้กู้ต่อไป

P3 การทำบัญชี ผู้ที่มีหน้าที่ทำบัญชีรับ-จ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านคือ เภรัญญิกของกองทุน ขณะนี้ยังไม่พบปัญหาใดเกิดขึ้น

P4 บทบาทของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีส่วนช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และให้ความช่วยเหลือตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

P5 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ กลุ่มอาชีพที่มีบทบาทมากสำหรับชาวบ้านแสนเมือง คือ การตัดเย็บเสื้อผ้า และผ้าห่มนวม ซึ่งเป็นอาชีพที่สามารถทำเงิน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านได้จำนวนมาก แต่บางครั้งเมื่อสิ้นสุดฤดูกาล เช่น ฤดูหนาว ชาวบ้านมักจะไม่มีงานทำ เพื่อชดเชยกับการเย็บผ้าห่มนวม ก็มีการแนะนำงานใหม่ ซึ่งอยู่ในกลุ่มการค้าเย็บเหมือนเดิม เช่น การตัดเย็บชุดที่นอนสำหรับเด็กเล็กตาม โรงเรียนต่างๆ ซึ่งก็สามารถสร้างรายได้ชดเชยให้กับชาวบ้านได้

P6 การช่วยหาตลาด เช่นดังที่กล่าวมาแล้วใน P5 อาจจะมีการเริ่มรับงานจากแค่ 1 โรงเรียน เราก็สามารถหาโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากเป็นงานที่ต้องมีการผลิตทุกปีการศึกษา ทำให้ชาวบ้าน มีงานและรายได้อย่างต่อเนื่อง

3. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

O1 จำนวนผู้ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง มีทั้งหมด 71 ราย ซึ่งจะพิจารณาจาก ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนก่อน จึงจะได้รับอนุมัติเงินกู้

O2 ยอดเงินให้กู้ทั้งหมด 903,000 บาท สำหรับยอดเงินที่ให้กู้ นั้น พบปัญหาว่าชาวบ้าน ส่วนใหญ่อยากได้เงินจำนวนมากว่านี้เพราะตามระเบียบนั้นกู้ได้เพียงคนละ 20,000 บาท ครั้นจะเอาไป ลงทุนก็น้อยเกินไป ไม่สามารถนำไปลงทุนธุรกิจขนาดที่มีเงินลงทุนสูง และระยะเวลาให้กู้ก็ถือว่า เป็นระยะสั้นเกินไปบางคนยังไม่ทันได้ทำประโยชน์เห็นผลชัดเจนก็ต้องนำเงินคืนมาคืนกองทุนแล้ว

O3 กองทุนสะสม จากการที่ชาวบ้านมีความสมัครใจ รักใคร่ปรองดอง ร่วมมือ ร่วมใจกัน ทำให้เกิดกองทุนสะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านต่อไป

O4 นักศึกษาผ่านงาน จากการได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการทำงานในหมู่บ้าน แสนเมือง ตลอดระยะเวลา 9 เดือน ที่ผ่านมา ทำให้รู้ถึงปัญหา และความต้องการของชาวบ้านในระดับ หนึ่ง ตลอดจนมีการร่วมมือ ร่วมใจกัน ระหว่างนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านกับชาวบ้านแสนเมือง ทำให้การทำงานลุล่วงไปด้วยดี ได้มีการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากที่ ใด

O5 ชื่อเสียงของชุมชน หมู่บ้านแสนเมืองมีชื่อเสียงในด้านบวกเพราะจากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่พบปัญหาใด ๆ ที่เกิดขึ้นมีเพียงปัญหาที่สามารถแก้ไขได้

3. ผลการประเมินหน่วยระบบ B (ผู้กู้แต่ละราย)

เป็นการประเมินผู้กู้แต่ละราย จะพิจารณาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของผู้กู้ แต่ละรายของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง มีผู้กู้ทั้งหมด 71 ราย จากสมาชิกกองทุนทั้งหมด 123 ราย ซึ่งแบ่งกลุ่มอาชีพ ได้ 7 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอาชีพทำนา
2. กลุ่มอาชีพเสริมสวย
3. กลุ่มอาชีพค้าขาย

4. อาชีพตีเหล็ก
5. อาชีพเลี้ยงสัตว์
6. อาชีพเพาะเห็ดฟาง
7. อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า และผ้าห่มนวม

3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง หน่วยระบบ B

ผลการประเมินบริบทเฉพาะของกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองจะพิจารณาจาก ตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ ความรู้ ทักษะสิน หนี้สินกับสถาบันต่าง ๆ หนี้ในระบบ อาชีพหลัก รายได้ ประสบการณ์ของผู้กู้แต่ละราย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการประเมินบริบทของผู้กู้แต่ละราย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพทำนา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้กองทุน	อาชีพหลัก	รายได้/เดือน	ประสบการณ์
1	นางบุญเสียง มุ่งผอยกลาง	ป.4	มีบ้าน, มีที่นา	50,000	5,000	ทำนา	3,000	ทำมานานแล้ว
2	นางเชย ปลั่งกลาง	ป.4	มี10ไร่ มีบ้าน	20,000	15,000	ทำนา	3,000	“
3	นางสุภาพ ไบโพธิ์	ป.6	มีบ้าน มีที่นา	N/A	15,000	ทำนา	5,000	“
4	นางเทียน หนึ่งคำจก	ป.4	มีบ้าน มีที่ดิน ที่นา	N/A	15,000	ทำนา	6,000	“
5	นางพวง มากคำกลาง	ป.4	มีที่นา มีบ้าน	25,000	15,000	ทำนา	5,000	“
6	นางสามารถ บัวจันอค์	ป.6	มีที่นา มีบ้าน	20,000	15,000	ทำนา	2,000	“
7	นางสำรวช เขียนโพธิ์	ป.4	มีที่นา 5 ไร่ มีบ้าน	N/A	15,000	ทำนา	5,000	“
8	นางสวัสดิ์ กระง่างโพธิ์	ป.6	มีบ้าน มีที่ดิน	15,000	20,000	ทำนา	6,000	“
9	นายประสิทธิ์ บวกโพธิ์	ป.6	มีนา มีบ้าน	10,000	12,000	ทำนา	4,000	“
10	นางสมหมาย เขยโพธิ์	ป.4	มีนา มีบ้าน	N/A	13,000	ทำนา	10,000	“
11	นางเล็ก กำมะชัยคำ	ป.6	มีบ้าน,มีที่ดิน,มีที่นา,มีรถมอเตอร์ไซด์	2,000	10,000	ทำนา	7,000	“
12	นางวีณา กลอนโพธิ์	ป.4	มีที่นา มีบ้าน	20,000	20,000	ทำนา	6,000	“
13	น.ส.จุล ชวนโพธิ์	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, ที่นา, รถยนต์	60,000	15,000	ทำนา	9,000	“

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ สูง	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ์
14	นางสมหมาย หมีมะเร็ง	ป.4	มีบ้าน มีที่ดิน ที่นา	N/A	15,000	ทำนา	8,000	“
15	นางนิตยา มุ่งกลาง	ป.6	มีบ้าน มีที่นา	N/A	10,000	ทำนา	4,000	“
16	นายสุนทร อัจฉนติก	ป.6	“	N/A	10,000	ทำนา	5,000	“
17	นางสมปอง ลอยสนั่น	ป.4	มีบ้าน, ที่ดิน, ที่นา, รถมอเตอร์ไซด์	N/A	10,000	ทำนา	7,000	“
18	นางเปลี่ยน ศรีสนชัย	ป.4	มีบ้าน, มีที่ดิน, มีที่นา	-	15,000	ทำนา	4,000	8
19	นางนิตยา มุ่งกลาง	ป.4	มีบ้าน, มีที่ดิน, มีรถยนต์	20,000	12,000	ทำนา	5,000	ทำมานานแล้ว
20	นายบัณฑิต เพชรพลู	ป.4	มีบ้าน, มีที่ดิน, มีที่นา	5,000	10,000	ทำนา	5,000	“
21	นางเชื้อ เพชรสุก	ป.4	มีบ้าน, มีที่ดิน, มีที่นา	10,000	10,000	รับจ้าง	6,000	“
21	นายแบน ขวนโพธิ์	ป.4	มีบ้าน, มีที่ดิน, มีที่นา	15,000	10,000	รับจ้าง	4,500	“
22	นางพรทิพย์ ขอเหล็ก กลาง	ป. 6	มีที่ดิน, ที่นา	20,000	20,000	รับจ้าง	5,000	“
23	นายสมัคร ฆาษา	ป.4	มีที่ดิน, บ้าน, รถยนต์	N/A	15,000	รับจ้าง	8,000	“
24	นางสมหมาย จันทร์	ป.6	มีที่ดิน, มีบ้าน	10,000	8,000	รับจ้าง	8,000	“
25	นายเหวียง ปลั่งกลาง	ป.4	มีบ้าน	20,000	15,000	รับจ้าง	5,000	“
26	นายหลวง สิงห์ไทยสงค์	ป.4	มีบ้าน, มีที่นา	15,000	10,000	ทำนา	5,000	“
27	นางทองอยู่ โพธิ์กลาง	ป.6	มีที่ดิน, มีบ้าน	N/A	13,000	รับจ้าง	7,000	“
28	นางเหรียญ ขวนโพธิ์	ป.4	มีที่นา, มีบ้าน	30,000	15,000	ทำนา	4,000	“
29	นางน้อย ชิงโพธิ์	ป.4	มีบ้าน	50,000	15,000	ทำนา	4,000	“
30	นางฉลอง ประสงค์	ป.6	มีที่นา, มีบ้าน	N/A	12,000	รับจ้าง	5,000	“
31	นายวีระ เขียนโพธิ์	ป.4	มีบ้าน	15,000	10,000	ทำนา	4,000	“
32	นายศราวุธ รักทวี	ป.6	มีที่ดิน, มีบ้าน	N/A	15,000	รับจ้าง	6,000	“
33	นางเพ็ญจันทร์ เงินก้อน	ป.4	มีที่นา, มีบ้าน	20,000	5,000	ทำนา	6,000	“
34	นางทอง งามจันทร์	ป.4	มีที่ดิน, มีบ้าน	5,000	15,000	รับจ้าง	5,000	“
35	นางขอบ สุวรรณ	ป.4	มีบ้าน	10,000	15,000	ทำนา	3,000	“
36	นายชูเกียรติ เกตุกลาง	ป.4	มีที่นา, มีบ้าน	N/A	20,000	ทำนา	3,000	“
37	นางสาวปัญญา เขียนโพธิ์	ป.4	มีบ้าน	3,000	15,000	รับจ้าง	5,000	“
38	นายจำเริญ กองโพธิ์	ป.6	มีนา 5 ไร่, มีบ้าน	N/A	8,000	ทำนา	5,000	“
รวมเงินกู้					513,000			

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : - ตัวเลขทรัพย์สินได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น

ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545

- N/A = ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.3 ตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพเสริมสวย

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ รู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ์
1	นางราตรี สายประดิษฐ์	ม.6	มีบ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	20,000	15,000	ช่างเสริม สวย	7,000	ทำมานานแล้ว
2	นางวาสิตร สุรินทร์รัตน์	ปวช	มีบ้าน มีรถมอเตอร์ ไซด์	200,000	15,000	รับจ้าง	8,000	3 ปี
รวมเงินกู้					30,000			

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : ตัวเลขทรัพย์สินได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545

ตารางที่ 4.4 ตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพค้าขาย

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ รู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ์
1	นางตุ้ม หัตถกิจ	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, รถ มอเตอร์ไซด์	50,000	15,000	ค้าขาย	10,000	ทำมานานแล้ว
2	นายประคอง วัฒนากลาง	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	N/A	15,000	ค้าขาย	8,000	"
3	นายบุญชู วรรณทรัพย์	ป.6	มีบ้าน, มีที่ดิน	N/A	10,000	ค้าขาย	7,000	"
4	นส.ฉลวย สังขารี	ป.6	"	15,000	10,000	ค้าขาย	8,000	"
5	นายกัญฑล เกลาโพธิ์	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, ที่นา	N/A	10,000	ค้าขาย	8,000	"
6	นางสมจิตร เงินโพธิ์	ป.6	"	N/A	10,000	ค้าขาย	6,000	"
7	นายคมสัน ทวันเวช	ป.6	มีบ้าน, มีรถยนต์, ที่ดิน รถมอเตอร์ไซด์	N/A	15,000	ค้าขาย	9,000	"
8	นางสวัสดิ์ กระช่างโพธิ์	ป.6	มีบ้าน, มีรถยนต์, ที่ดิน	20,000	15,000	ค้าขาย	4,000	"
9	นส.สุคใจ แซมโพธิ์	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, รถ มอเตอร์ไซด์	N/A	7,000	ค้าขาย	4,000	"
10	นางปลั่ง อิศจันทิก	ป.6	มีบ้าน, รถมอเตอร์ไซด์	N/A	5,000	ค้าขาย	3,000	"
11	นางเจิม มุ่งกลาง	ม.6	มีบ้าน, รถยนต์, ที่ดิน	100,000	10,000	ค้าขาย	10,000	ประมาณ 10 ปี
12	นางสายบัว เพ็งค่านกลาง	ป.6	มีบ้าน, ที่ดิน, รถ มอเตอร์ไซด์	N/A	5,000	ค้าขาย	5,000	ทำมานานแล้ว
รวมเงินกู้					127,000			

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : - ตัวเลขทรัพย์สิน ได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545
- N/A = ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.5 ตัวชีวิตบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพที่เหล็ก

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ รู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ์
1	นายพูน เดียมโพธิ์	ป.4	มีบ้าน, ที่ดิน,	N/A	15,000	ทำนา	10,000	ทำมานานแล้ว
2.	นายสมจิตร เพ็งคำนกลาง	ป.6	มีบ้าน มีรถมอเตอร์ ไซด์	15,000	5,000	ตีเหล็ก	8,000	“
3	นายเลียม ชิงโพธิ์	ป.4	มีบ้าน	20,000	10,000	ตีเหล็ก	7,000	“
4	นายมา ปิ่นโพธิ์	ม.3	มีที่ดิน มีบ้าน	15,000	10,000	ตีเหล็ก	9,000	“
5	นางนิพันธ์ แก้วประสิทธิ์	ป.6	มีบ้านและที่ดิน	N/A	15,000	ตีเหล็ก	8,000	“
6	นายสมชาติ ชีโพธิ์	ป.4	มีบ้าน มีรถมอเตอร์ ไซด์	10,000	12,000	ตีเหล็ก	8,000	“
7	นายประกอบ กองโพธิ์	ป.6	“	20,000	8,000	รับจ้าง	6,000	“
รวมเงินกู้					75,000			

ที่มา : แบบ บร.11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : - ตัวเลขทรัพย์สิน ได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545
- N/A = ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.6 ตัวชีวิตบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ รู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ์
1	จ.ส.อ.ทวี กักคีสาร	ช่าง ทหาร	มีบ้าน, ที่ดิน, รถยนต์	N/A	15,000	เลี้ยงสัตว์	10,000	ประมาณ 7 ปี
2	นายประหยัด สังขาริ	ป.6	มีที่ดิน มีบ้าน มีรถยนต์	N/A	10,000	เลี้ยงสัตว์	10,000	10 ปี
3	นางสมจิตร ชีโพธิ์	ป.4	มีที่ดิน มีบ้าน	10,000	5,000	รับจ้าง	5,000	4 ปี
รวมเงินกู้					30,000			

ที่มา : แบบ บร.11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : - ตัวเลขทรัพย์สินได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545
... N/A = ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.7 ตัวชีวิตบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดฟาง

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความ รู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้ กองทุน	อาชีพ หลัก	รายได้/ เดือน	ประสบการณ
1	นส.สมหมาย หิมะเริง	ม.3	มีบ้าน, ที่ดิน, รถ มอเตอร์ไซด์	20,000	15,000	รับจ้าง	9,000	ประมาณ 3 ปี
รวมเงินกู้					15,000			

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : ตัวเลขทรัพย์สินได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545

ตารางที่ 4.8 ตัวชีวิตบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความรู	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้กอง ทุน	อาชีพ หลัก	รายได้	ประสบ การณ
1	นางมาลา ปลั่งกลาง	ป.6	มีบ้าน ที่ดิน รถยนต์	N/A	20,000	รับจ้าง	7,000	3 ปี
2	นางฉัตรชญา เตรียมโพธิ์	ม.3	มีที่ดิน มีบ้าน	N/A	13,000	รับจ้าง	10,000	5 ปี
3	นางทอง รักจะบก	ม.3	บ้าน, รถมอเตอร์ ไซด์	N/A	13,000	รับจ้าง	8,000	15 ปี
4	นางสมศรี หมอกโคกสูง	ป.6	“	10,000	10,000	ตัดเสื้อผ้า	8,000	10 ปี
5	นางจุฑารัตน์ รักชาติ	ม.6	มีบ้าน,ที่ดิน 2 ไร่	N/A	15,000	รับจ้าง	7,000	5 ปี
6	นางสมจิตร ชีโพธิ์	ป.4	มีบ้าน,มอเตอร์ไซด์	N/A	20,000	รับจ้าง	8,000	4 ปี
รวมเงินกู้					91,000			

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

หมายเหตุ : - ตัวเลขทรัพย์สินได้ข้อมูลมาจากสมาชิกแต่ละคน แต่การประเมินเงินนั้น
ผู้วิจัยประเมินตามราคาท้องตลาด เดือนสิงหาคม 2545
- N/A = ไม่มีข้อมูล

ตารางที่ 4.9 ตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย : กู้ฉุกเฉิน

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน	หนี้กองทุน	อาชีพหลัก	รายได้	ประสบ การณ์
1	นางปราณี มาษา	ป.4	มีบ้าน	50,000	20,000	รับจ้าง	3,000	10 ปี
2	นางอรุณ พึ่งคำกลาง	ป.4	มีบ้าน	30,000	2,000	ทำนา	5,000	ทำมานาน
รวมเงินกู้					22,000			

ปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายนั้นแสดงให้เห็นถึงความพร้อม ในการประกอบธุรกิจ คือ ผู้กู้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรม ตามคำขอกู้เพราะทำมาแต่ดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว ในด้านความรู้ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉลี่ย ทรัพย์สินจะมีบ้าน ที่ดิน ที่นา เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง อาชีพหลักของสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีอาชีพทำนา

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

การประเมินปัจจัยนำเข้าในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย เราจะพิจารณา จากตัวชี้วัดสำคัญ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ เงินกู้ที่ได้ เงิน อื่น ๆ สถานที่และวัสดุ ดิบ เทคนิควิธีทำงาน และ กำลังงาน (จำนวนคนงาน) ในกรณีของสมาชิกผู้กู้แต่ละรายของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ตัวชี้วัดดังกล่าว จะนำเสนอดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของผู้กู้แต่ละรายของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง พ.ศ. 2544

กลุ่มอาชีพ	เงินกู้ที่ได้ (เฉลี่ยต่อกลุ่ม อาชีพ)	เงินอื่น ๆ	สถานที่ และ วัสดุ ดิบ	เทคนิควิธีทำงาน	กำลังงาน (หน่วย)
ทำนา (38 คน)	20,000	-	ที่บ้าน	ทำมานานแล้ว จนเกิดความชำนาญ	สมาชิกใน ครัวเรือน
ค้าขาย (12 คน)	20,000	-	ที่บ้าน	“	สมาชิกใน ครัวเรือน
เลี้ยงสัตว์ (3 คน)	15,000	-	ที่บ้าน	“	สมาชิกใน ครัวเรือน
ตีเหล็ก (7 คน)	15,000	-	ที่บ้าน	“	ประมาณ 10 คน
เย็บผ้า (6 คน)	20,000	-	ที่บ้าน	“	ประมาณ 30 คน
เสริมสวย (2 คน)	20,000	-	ที่บ้าน	“	สมาชิกใน ครัวเรือน

เพาะเห็ดฟาง (1 คน)	15,000	-	ที่บ้าน	“	สมาชิกใน ครัวเรือน
------------------------	--------	---	---------	---	-----------------------

ที่มา : บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมนั้นจำนวนเงินที่ผู้กู้แต่ละรายได้รับ คือ 20,000 บาท สถานที่ในการประกอบกิจกรรมคือที่บ้าน เทคนิควิธีทำงานนั้นทำมาตั้งแต่ดั้งเดิมจนเกิดความชำนาญในอาชีพ มีบางกลุ่มอาชีพที่เริ่มทำได้ไม่นาน เช่น กลุ่มเพาะเห็ดฟาง และได้ขอกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อมาต่อเติมโรงเพาะเห็ดให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ มีรายได้มากขึ้นกว่าเดิม และไม่ต้องนำเห็ดไปขายที่ตลาด เพราะมีพ่อค้าคนกลางมารับเห็ดถึงที่บ้าน จำนวนคนงานก็เป็นสมาชิกในครัวเรือนช่วยกันประกอบอาชีพ

3.3 ผลการประเมินกระบวนการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ในแง่ของกระบวนการของผู้กู้แต่ละรายนั้น ผู้วิจัย จะพิจารณาแยกตามกลุ่มอาชีพ โดยที่จะให้ความสนใจกับตัวแปรและตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ การทำกิจกรรมถูกวิธี การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบ และการทำบัญชี ซึ่งแยกกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

กลุ่มผู้มีอาชีพทำนา มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 38 ราย เป็นเงิน 513,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้มีอาชีพทำนาส่วนใหญ่มีเทคนิควิธีการประกอบอาชีพทำนาแบบดั้งเดิม ทำสืบต่อกันมาเรื่อย ๆ ไม่ได้ศึกษาหรือได้รับการฝึกอบรมมาจากที่ใดและทำนาสำหรับบริโภคในครัวเรือนเหลือส่วนน้อยก็ขายใช้หนี้บ้าง ไม่ได้ทำนาเป็นธุรกิจเนื้อที่ทำนาก็ประมาณ 5- 10 ไร่ต่อครัวเรือน แรงงานที่ใช้ก็จากสมาชิกในครอบครัวจ้างแรงงานที่มีอยู่ยังบ้านใกล้เคียง สำหรับเงินกู้ที่ได้รับโดยเฉลี่ยคนละ 20,000 บาท ก็นำมาลงทุนเพิ่มสำหรับซื้อปุ๋ย จ้างแรงงาน ฯลฯ

กลุ่มอาชีพค้าขาย มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 12 ราย เป็นเงิน 127,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้มีอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพค้าขายอยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่กู้เงินมาเป็นทุนเพิ่ม เพื่อซื้อสินค้าเข้าร้าน สำหรับอาชีพค้าขายนั้นจะมีเงินทุนหมุนเวียนทุกวัน ส่วนใหญ่ก็จะขายของชำในหมู่บ้าน ขายเสื้อผ้า ฯลฯ

กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์ มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 3 ราย เป็นเงิน 30,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้กู้ส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรองจากทำนา เช่น เลี้ยงวัว หมู ไก่ เป็ด ฯลฯซึ่งเงินที่ผู้กู้ได้ก็จะนำมาซื้อพันธุ์สัตว์ ซื้ออาหารสัตว์ ฯลฯ

อาชีพตีเหล็ก มีสมาชิกผู้กู้ 7 ราย เป็นเงิน 75,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้กู้ได้นำเงินที่ผู้กู้ได้ไปเป็นทุนซื้อเครื่องมือในการประกอบอาชีพ แต่เงินกองทุนมีจำนวนจำกัดทำให้นำไปลงทุนเยอะ ๆ ไม่ได้ก็ไม่พอที่จะนำไปลงทุนในกิจการใหญ่ ๆ ได้

อาชีพตัดเย็บ มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 6 ราย เป็นเงิน 91,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้กู้นำเงินที่กู้ได้ไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเย็บผ้า สถานที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมคือที่บ้านของผู้กู้เอง กิจกรรมดังกล่าวผู้กู้เคยทำอยู่ก่อนแล้ว

อาชีพเพาะเห็ดฟาง มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 1 ราย เป็นเงิน 15,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้กู้ได้นำเงินไปประกอบกิจกรรมจริง โดยอาชีพดังกล่าวผู้กู้ทำอยู่ก่อนแล้ว เงินทุนที่กู้กองทุนหมู่บ้านก็นำมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดฟาง

อาชีพเสริมสวย มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 2 ราย เป็นเงิน 30,000 บาท ผลการประเมินพบว่าผู้กู้ได้นำเงินไปลงทุนทำอาชีพเสริมสวยจริง

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่าส่วนใหญ่ปัจจัยกระบวนการของผู้กู้กองทุนหมู่บ้านบ้านแสนเมืองมีประสิทธิภาพ ได้ดำเนินกิจกรรมจริงตามคำขอกู้ ผู้กู้ในแต่ละอาชีพก็นำเงินกู้ไปลงทุนเพิ่มจากอาชีพที่ทำอยู่ก่อนแล้ว มีประสบการณ์การทำงานมานานแล้ว แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่จำนวนเงินที่ขอกู้ได้น้อยเกินไป บางครั้งยังไม่ทันเกิดประโยชน์ที่เห็นผลได้ชัดเจน

3.4 ผลการประเมินผลผลิตของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ผู้วิจัยจะประเมินผลผลิตของผู้กู้แต่ละรายของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง กลุ่มอาชีพโดยที่แต่ละกลุ่มอาชีพจะได้พิจารณาผลโดยตรง ผลกระทบโดยตรง และผลกระทบโดยอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ อาชีพทำนา ผลโดยตรงคือ ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่ม เพื่อลงทุนทำนา ซื้อปุ๋ย จ้างแรงงาน มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ มีอาชีพ มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้กู้มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้กู้มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพค้าขาย ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่มเพื่อขยายกิจการ มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ มีอาชีพที่มั่นคง มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้กู้มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้กู้มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพเลี้ยงสัตว์ ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่ม เพื่อซื้อพันธุ์สัตว์ ซื้ออาหารสัตว์ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ มีอาชีพ มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้กู้มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้กู้มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพตีเหล็ก ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่มเพื่อขยายกิจการ มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ มีอาชีพ มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้กู้มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้กู้มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพช่างเสริมสวย ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่มเพื่อขยาย

กิจการ มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นมาตอบสนองความต้องการ มีอาชีพ มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้ที่มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้ที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพตัดเย็บ ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่มเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ มีอาชีพ มีการประกอบกิจกรรม ในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้ที่มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้ที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

อาชีพเพาะเห็ดฟาง ผลโดยตรงคือผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีเงินลงทุนเพิ่ม มีรายได้ มีเงินสำหรับซื้อสิ่งของที่จำเป็นมาตอบสนองความต้องการ มีอาชีพที่มั่นคง มีการประกอบกิจกรรมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางอ้อมคือผู้ที่มีความภาคภูมิใจในผลผลิตของตน มีการพึ่งพาตนเองได้ ผู้ที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในครอบครัวอย่างยั่งยืน

สรุปภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

กองทุนหมู่บ้านบ้านแสนเมืองสมาชิกส่วนใหญ่จะไปเพื่อดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรคือทำนา และเลี้ยงสัตว์ ลำดับต่อมาคือผู้เงินมาลงทุนค้าขาย และอื่น ๆ โดยภาพรวมส่วนใหญ่ก็นำมาทำกิจกรรมตามคำขอกู้จริงซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำมาแต่ดั้งเดิมผู้เงินมาเพื่อเป็นทุนเพิ่มเท่านั้นในส่วนน้อยที่ไม่สามารถทราบได้ว่าเป็นข้อมูลจริงหรือเท็จเพราะอาศัยการสอบถามจากญาติพี่น้อง เนื่องจากผู้ไปทำงานต่างจังหวัด เป็นส่วนน้อยที่ไม่ได้นำเงินไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง และบางส่วนผู้เงินไปใช้หนี้เจ้าหนี้รายอื่น ๆ แต่ความสามารถในการชำระหนี้คิดว่าคงติดตามทวงถามหนี้ได้อย่างแน่นอน เพราะก่อนที่จะได้เงินกู้มาก็ผ่านกระบวนการพิจารณาอนุมัติคำขอกู้จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้ว และผู้กู้ทุกรายจะเป็นที่รู้จักมักคุ้นของคนในหมู่บ้านดี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้มาตั้งแต่ดั้งเดิม

4. สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่าการเกิดโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลนั้น มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนผู้ยากจน ผู้ขาดโอกาส ทำให้หมู่บ้านแสนเมือง มีเงินกองทุนหมุนเวียนสำหรับพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการสร้างงานในชุมชน ก่อให้เกิดการมีงานทำ ทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องทิ้งครอบครัว ไปทำงานต่างถิ่น

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า เริ่มตั้งแต่แรกตั้งกองทุนหมู่บ้านนั้น ผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน ผ่านการคัดเลือกคณะกรรมการโดยโปร่งใส กรรมการทุกคนมีความน่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถในการบริหารกองทุนระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านก็ชัดเจน ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้าน ร่วมมือร่วมใจกัน ปัญหาการทุจริตไม่มี คณะกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารกองทุนของกองทุนหมู่บ้านบ้านแสนเมืองยังไม่พบปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า คนในชุมชนรู้จักการพึ่งพาตนเองนำเงินทุนที่ได้มาพัฒนาอาชีพของตนเพื่อต้องการให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ครอบครัวมีความสุขอยู่กันพร้อมหน้า ลดปัญหาสังคม ลดปัญหาการว่างงาน ลดปัญหาอาชญากรรม ประชาชนรู้จักการแก้ปัญหาการเอาตัวรอดกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงก่อให้เกิดการอยู่ดีกินดี เมื่อประชาชนปากท้องอยู่ดีกินดีก็คาดการณ์ว่าจะช่วยลดปัญหาสังคมในทุก ๆ ด้าน

4.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่าปัญหาเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงเป็นหลักแหล่งไม่ย้ายถิ่นฐาน ส่งผลไปถึงเศรษฐกิจในระดับประเทศ ถึงแม้ว่าอาจจะยังไม่เห็นผลที่ชัดเจนแต่คาดว่าอีก 2-3 ปีข้างหน้า ต้องเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมแน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนอยู่ดีกินดี ไม่มีหนี้สิน ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพมีความเข้มแข็ง ประชาชนไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบโดยรัฐให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) ประชาชนในหมู่บ้านแสนเมืองเข้าใจนโยบายของรัฐบาลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทุกครั้งที่มีการประชุมชาวบ้าน ชาวบ้านจะมารับฟังนโยบายใหม่ๆ ร่วมกันคิด ร่วมกันเสนอในสิ่งที่ประ โยชน์ต่อหมู่บ้านตนเอง
- 2) ผู้นำของหมู่บ้านมีความเป็นผู้นำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความรู้ความสามารถ ทุกคนให้ความเคารพนับถือ ทุกครั้งที่มีการประชุมชาวบ้าน ผู้นำของหมู่บ้านก็จะมีการประชุมลูกบ้าน ให้ได้รับข่าวสารกันอย่างถ้วนหน้า หรือถ้ามีเรื่องสำคัญ ก็จะมีหนังสือถึงผู้ที่เกี่ยวข้องภายในหมู่บ้าน ให้ได้รับรู้กันทุกคน
- 3) ประชาชนในบ้านแสนเมืองมีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างดี ให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกัน มีความรู้ความสามารถในการจัดการปัญหาของชุมชนร่วมกัน มีกระบวนการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในคนแต่ละรุ่นของชุมชน สมาชิกของชุมชน มีการเรียนรู้โดยผ่านการเข้าร่วม ในกระบวนการของชุมชน อันเป็นกระบวนการ ร่วมคิดร่วมทำ ของคนในชุมชน เพื่อแก้ปัญหา ต่างๆ และพัฒนาชุมชน
- 4) ประชาชนได้ลงมือปฏิบัติจริงถึงแม้ส่วนน้อยจะนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์บ้างแต่คาดว่าเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ต้องหาเงินมาชำระได้แน่นอน

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) การปล่อยเงินกู้ของหมู่บ้านแสนเมืองมีเงื่อนไขการชำระหนี้คืนทั้งต้นและดอกเบี้ย เป็น 2 งวด (ทุก 6 เดือน) คืองวดที่ 1 ชำระคืนในวันที่ 6 กันยายน 2545 งวดที่ 2 ชำระคืนในวันที่ 6 มีนาคม 2546 ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ทำให้ไม่มีเงินหมุนเวียนในระบบ

2) จำกัดวงเงินกู้ทำให้ไม่สามารถนำไปลงทุนประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ได้ หรือบางอาชีพที่ต้องใช้เวลาจึงจะเห็นผล เช่น การทำไร่มันสำปะหลัง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 9 เดือน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถหาเงินมาคืนได้ทันตามกำหนด อาจจะทำให้เกิดการหันกลับไปหาเงินนอกระบบอีกครั้งก็เป็นไปได้

ความคิดเห็นของชาวบ้าน

นโยบายของรัฐบาลกับเงินกองทุน 1 ล้านบาท มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ตลอดระยะเวลา 9 เดือน พบว่าการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านแสนเมืองมีความโปร่งใส มีความเข้าใจในกฎระเบียบถูกต้องตรงกัน เข้าใจในนโยบายของรัฐบาล ตามที่ได้มีการประชุม ร่วมคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันเสนอกฎระเบียบกองทุน มาตั้งแต่ต้น ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี รักใคร่ กลมเกลียว ประสานใจเป็นหนึ่ง เพื่อช่วยกันพัฒนาให้เงิน 1 ล้านบาท หมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้านแสนเมืองตลอดไป เพื่อเป็นที่พึ่งสำหรับชาวบ้านในยามยาก หรือยามขัดสน หรือเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ขึ้นไป พัฒนาให้มีงาน มีอาชีพ ตลอดจนก่อให้เกิดรายได้และพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

4.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ประชาชนมีพัฒนาการในด้านการประกอบอาชีพ การบริหารเงินทุนให้เกิดประโยชน์ออกเงยขึ้นมา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในระดับหมู่บ้านและส่งผลไปยังระดับประเทศก่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง กระตุ้นการซื้อขายทำให้เงินหมุนเวียนในชุมชน ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การช่วยเหลือพึ่งพาตนเองของประชาชน ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ การมีงานทำ ก่อให้เกิดความมั่นคงมีเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดปัญหาของสังคม ช่วยลดปัญหาการว่างงาน ประชาชนบริหารกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และเงินกองทุนยังคงอยู่ต่อไป

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ประชาชนไม่มีหนี้สิน มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอนเพียงพอกับรายจ่าย ประชาชนมีงานทำมีอาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ ประชาชนไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ โดยรัฐยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือบ้าง

สรุปสถานะข้อมูลกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

รายการ	รายละเอียด
จัดตั้งเมื่อวันที่	4 กรกฎาคม 2544
รับเงิน โอนวันที่	24 ธันวาคม 2544
จำนวนสมาชิก	123
ปล่อยกู้	71
จำนวนเงินปล่อยกู้	903,000
ยอดเงินคงเหลือ	97,000
ดอกเบี้ยคืนจากกู้ฉุกเฉิน	28,080
กลุ่มอาชีพทำนา	38
กลุ่มอาชีพเสริมสวย	2
กลุ่มอาชีพค้าขาย	12
กลุ่มอาชีพตีเหล็ก	7
กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์	3
กลุ่มอาชีพเพาะเห็ด	1
กลุ่มอาชีพตัดเย็บ	6
กลุ่มผู้กู้ฉุกเฉิน	2

ที่มา : แบบ บร. 11 แบบศึกษาเฉพาะรายกรณี

: สรุปบัญชี รายรับ - รายจ่าย กองทุนหมู่บ้านแสนเมือง

ณ สิงหาคม 2545

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทที่ 5 เป็นการสรุปอภิปรายผลและนำเสนอข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 จนถึงกันยายน 2545 มีเนื้อหาสำคัญ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการประเมิน

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองเพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านแสนเมือง ในประเด็นต่างๆ คือ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในอนาคตเพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้านและตำบล เพื่อศึกษาตัวชี้วัดและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1.2 วิธีดำเนินงาน ในการประเมินผลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษานโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบ เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาบริบทชุมชน สภาพการดำเนินงานและสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ รวมทั้งใช้ศัพท์วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลเอกสารของทางราชการ และข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการประเมิน และปัจจัยชี้วัดใน CIPP Model เป็นหลัก

5.1.3 ผลการดำเนินการประเมิน สรุปได้ดังนี้ คือ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการทำงานพัฒนาของหมู่บ้านแสนเมือง ได้ทราบถึงศักยภาพในการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองที่สามารถบริหารจัดการกองทุนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิกผู้กู้อย่างไม่ขาดสน ผู้กู้สามารถนำเงินไปพัฒนาอาชีพของตน สร้างงาน สร้างรายได้ เป็นการพัฒนาท้องถิ่นของตนเพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ของชุมชนให้ดีขึ้น ได้ทราบถึงความสามารถในการ

จัดการตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนเองได้ มีการรวมตัวกันของชุมชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มิใช่ประโยชน์ส่วนตัว โดยการสร้างจิตสำนึกของชุมชนได้จากการที่สมาชิกมีความผูกพัน รักใคร่สมัคคี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งได้ในที่สุด

5.2 อภิปรายผล

จากนโยบายของรัฐบาล ได้มีการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาทมาสู่ประชาชน เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน การติดตามจากการปฏิบัติงานในหมู่บ้านแสนเมืองตลอดระยะเวลา 10 เดือน พบว่าบ้านแสนเมืองมีความเข้มแข็งในระดับที่สามารถบริหารจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาทของตนเองได้ มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ได้รับการจัดสรร เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 เงินปล่อยกู้ไปทั้งสิ้น 903,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ที่ปล่อยกู้ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่เดิมแล้ว มีสมาชิกผู้กู้จำนวน 71 ราย มีกำหนดส่งชำระเงินคืนทุก 6 เดือน เริ่มงวดที่ 1 วันที่ 6 กันยายน 2545 งวดที่ 2 วันที่ 6 มีนาคม 2546 (ซึ่งยังไม่ครบกำหนดในการชำระคืนตามระเบียบของหมู่บ้านที่ตกลงกันไว้) โดยแบ่งกลุ่มตามอาชีพต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. ทำนา	38	ราย	รวมเงินกู้	513,000	บาท
2. ค้าขาย	12	ราย	รวมเงินกู้	127,000	บาท
3. ช่างเสริมสวย	2	ราย	รวมเงินกู้	30,000	บาท
4. ตัดเย็บ	6	ราย	รวมเงินกู้	91,000	บาท
5. ตีเหล็ก	7	ราย	รวมเงินกู้	75,000	บาท
6. เลี้ยงสัตว์	3	ราย	รวมเงินกู้	30,000	บาท
7. เพาะเห็ดฟาง	1	ราย	รวมเงินกู้	15,000	บาท
8. จุกเงิน	2	ราย	รวมเงินกู้	22,000	บาท

ในรอบ 10 เดือน พบว่าการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแสนเมืองมีความเข้าใจในกฎระเบียบ ในระดับที่ชัดเจน เข้าใจในนโยบายของรัฐบาล ที่จัดสรรงบประมาณมาให้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และประชาชนได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการทุกระยะ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีและถูกต้องตรงกัน ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือร่วมใจกันในหมู่บ้าน ส่วนการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายในรอบ 10 เดือน ที่ผ่านมามีความก้าวหน้า ซึ่งผู้วิจัยพบว่า แต่ละกลุ่มอาชีพที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านพบว่า ร้อยละ 85 % นำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่ดำเนินกิจการของตนเองอย่างค่อนข้างได้ผล อย่างไรก็ตาม มีสมาชิกส่วนหนึ่งที่กู้แล้วนำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น นำไปใช้หนี้ ซึ่งก็มีอยู่จำนวนน้อย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง ดังนี้ คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ควรมีการติดตามผู้กู้ ที่ขอกู้ว่าได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หรือกฎระเบียบคุณสมบัติผู้กู้ เช่น เงินที่ขอกู้ไปถึงมือผู้ที่เดือดร้อนเงิน หรือต้องการเงินเพื่อไปพัฒนาอาชีพ หรือเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวจริงหรือไม่ หรือเงินควรถึงมือผู้กู้ที่มีความสามารถในการชำระเงินคืนหรือ รับผิดชอบดอกเบี้ยที่กู้มา โดยนำเงินมาคืนได้ทันตามกำหนด เพื่อจะได้ต่อดอกไว้สำหรับคนอื่นที่ต้องการกู้ หรือเพื่อพัฒนาอาชีพรายต่อไป

5.3.2 ผู้วิจัยเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คือ การทำงานของคณะกรรมการ ควรมีการกระจายงานและทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือตามตำแหน่งที่ทุกคนรับผิดชอบ ถ้าทุกคนปฏิบัติได้ดั่งนั้น งานบริหารกองทุนก็จะมีการพัฒนาไปสู่แนวทางที่ทุกคนร่วมกันวางไว้ และควรมีการประชุมร่วม หรือมีการฝึกอบรม พาไปดูงานของหมู่บ้านอื่นที่ประสบความสำเร็จ จะได้มีแนวทางของการทำงานที่ดีอื่นๆ ขึ้นไป

5.3.3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน คือ เงินที่สมาชิกกู้ไปไม่เหมาะกับบางอาชีพ เช่น การปลูกมันสำปะหลังซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้ระยะเวลาต้องรอระยะเวลาจึงจะเกิดผล แต่เงินกู้ต้องคืนภายใน 6 เดือน ซึ่งอาจจะทำให้ไม่เกิดผลดีและไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้กู้ อาจทำให้มีการหัน ไปกู้ยืมเงินนอกระบบมาใช้คืนกองทุนก่อน เมื่อครบกำหนดชำระ

5.3.4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางที่จะนำมาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้ กลุ่มสตรี และ กลุ่มเพาะเห็ดฟาง ควรมีการเชิญวิทยากรในระดับท้องถิ่น หรือ เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพสตรี หรือเพาะเห็ดฟาง มาจัดการสาธิต หรือฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้และทำงานได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการของอาชีพ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์เต็มที่ต่อกลุ่มอาชีพของตนเอง อีกประเด็น คือ เรื่องความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านแสนเมือง เมื่อสิ้นสุด โครงการบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านจะสามารถบริหารจัดการกับกองทุนหมู่บ้านของตนเองให้เข้มแข็งได้หรือไม่ สำหรับงานประเมินผลในระยะยาว ชาวบ้านควรมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่ และปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อความเข้มแข็งของหมู่บ้านตนเอง หรือขอความร่วมมือจากพนักงานของรัฐ หรือนักวิจัย ให้มาให้ความรู้เกี่ยวกับงานประเมินหรือวิจัย เพื่อที่ชาวบ้านจะได้ประเมินหรือติดตามผลการทำงานกองทุนหมู่บ้านกันเองให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนตลอดไป เพื่อให้สามารถเข้าสู่กระบวนการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา.(2545) ชุดวิชาการนิพนธ์. กรุงเทพฯ .
เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมส โปรดักส์ : 2545

กระทรวงมหาดไทย,กรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน,2543.เอกสารประชาคม
กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านโพธิ์,2545.สรุปผลการจัดทำเวทีประชาคม
กองทุนหมู่บ้านในระดับตำบล (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านโพธิ์,2545.สรุปผลการจัดทำเวทีประชาคม
โครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านโพธิ์ (เอกสาร
ไม่ตีพิมพ์)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.2544
คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (เอกสารไม่ตี
พิมพ์)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน.2544.ระเบียบคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติ (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

นงลักษณ์ เศรษฐพิพิงษ์,2544 . “จุดเด่น จุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง “วารสาร
การศึกษาออกโรงเรียน ฉบับที่ 12 (กันยายน 2544),หน้า 32-33

ศัลยา ประชาชาติ , 2545. “เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %” . มติชนสุดสัปดาห์. 24-30 (มิถุนายน
2545),16

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,2528.รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,หน้า 183-184

เสรี พงศ์พิศ,2544. แนวคิด แนวปฏิบัติ ประสบการณ์กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน .
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไท,หน้า 1-2

อภิญา สุนันท์,2545.”ศักยภาพของชุมชนกับอนาคตของกองทุนเงินล้าน” รายงาน
ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาวิจัยและชุมชนศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี(เอกสารไม่ตี
พิมพ์)